

SINTEZA

obiectivelor și propunerilor (recomandărilor)

la proiectul de lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr.241/2007

(transpune Regulamentul (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la internetul deschis și de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații și a Regulamentului (UE) nr.531/2012 privind roamingul în rețelele publice de comunicații mobile în interiorul Uniunii)

Participantul la avizare (expertizare)/ consultare publică	Conținutul obiectivei/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (scrisoarea nr. DI/3/041-7249 din 10.07.2019)	<p style="text-align: center;">I. Obiective</p> <p>Prin prezenta, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene comunică despre examinarea proiectului de Lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007 (număr unic 299/MEI/2019) și, în limita competențelor sale, se pronunță favorabil adoptării acesteia.</p> <p>Referitor la textul proiectului de Lege se atrage atenția asupra faptului că în art. I, punctul 4 <i>[pct. 5 din art. I în redacția finală]</i>, în textul alineatelor (1¹) și (1²) este utilizată definiția de „Furnizor de rețele publice de comunicații electronice”. Această definiție nu se regăsește în Legea nr. 241/2007 și nici în proiectul Legii de modificare a acesteia. În context, Ministerul propune de a utiliza definiția exact cum este specificată în art. 2 din Legea 241/2007 și anume: „Furnizor de rețele de comunicații electronice”.</p>	<p style="text-align: center;">Se acceptă parțial.</p> <p>În art. 2 din Legea nr. 241/2007 în vigoare, pe lângă la noțiunea de „furnizor de rețele de comunicații electronice” se regăsește și noțiunea de „rețea de comunicații electronice”, care include și rețelele publice de comunicații electronice (noțiunea respectivă fiind definită în art. 2 din Lege). Astfel, sensul noțiunii „furnizor de rețele publice de comunicații electronice” este clar și nu necesită o explicare suplimentară în Legea nr. 241/2007. Mai mult ca atât, cuvintele „furnizor de rețele publice de comunicații electronice”, la număr și la caz gramatical corespunzător, se regăesc în art. 10 lit. b), art. 13 lit. d), art. 18) alin. (1), art. 19 alin. (4) etc. din Legea nr. 241/2007 în vigoare. Totodată în pct. 5 din proiect această noțiune a fost exclusă ca redundantă, deoarece tot acolo este utilizată și noțiunea „furnizor de servicii de acces la Internet”.</p>
	Totodată, în punctul 4 (Identificarea opțiunilor) din Analiza Impactului de	Se acceptă.

	Reglementare se menționează despre identificarea a trei opțiuni, însă, sînt explicate doar două. În acest context, se consideră oportun de a fi descrise toate trei sau de a face corectările corespunzătoare.	Cifra „3” a fost substituită prin cifra „2”, fiind corectată eroarea de tipar.
	II. Propunerile (recomandările)	
	Fără recomandări.	
Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene (scrisoarea nr. DI/3/041.1-3556 din 09.04.2020)	Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.	
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (scrisorile nr. 08/3-09/3457 din 10.07.2019, nr. 08/3-09/3551 din 12.07.2019)	Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.	
Ministerul Educației, Culturii și Cercetării (scrisorile nr. 08/3-09/2177 din 13.04.2020)	Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.	

Ministerul Finanțelor (scrisoarea nr. 11/3- 09/835/592 din 12.07.2019)	Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.	
Ministerul Finanțelor (scrisoarea nr. 11/3-09/1273 din 06.04.2020)	Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.	
Ministerul Afacerilor Interne (scrisoarea nr. 44/22-1620 din 09.07.2019)	<p style="text-align: center;">I. Obiecțiile</p> <p>Examinând proiectul actului normativ, implicit propunerile de completare a art. 20 al Legii nr. 241/2007 conchidem că, autorul operează cu noțiunile „nivel de calitate”, „calitatea generală a serviciilor de acces la Internet” și „parametri de calitate a serviciului”. Astfel, conform prevederilor art. 54 alin. (1) lit. a) din Legea nr.100/2017, textul proiectului actului normativ se elaborează în limba română, cu respectarea regulilor stabilite în norma prenotată, fapt pentru care se consideră oportună redarea explicită a termenului „calitatea” în vederea întrunirii aspectului clarității și accesibilității normei juridice.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Ținând cont de obiecția dată și de obiecția prezentată de Ministerul Justiției, precum și de propunerea prezentată de Î.M. „Orange Moldova” S.A., pct. 9 din art. I în redacția finală a proiectului a fost completat în final cu următorul text: „<i>În acest context, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, Agenția definește și aprobă, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet, timpul necesar pentru conectarea inițială, și, după caz, alți indicatori de calitate.</i>”.</p> <p>Totodată ținem să menționăm că prevederile proiectului de lege, la care face referință autorul obiecției, au sensul comun evident pentru orice persoană. Prin urmare definirea acestora ca noțiuni este inutilă, or folosirea termenilor</p>

	<p>Totodată, proiectul prevede [pct. 5 din art. 1 în redacția finală, textul alin. (2³) cu care se completează art. 20 din Legea nr. 241/2007] că furnizorii de servicii de acces la Internet pot să aplice măsuri rezonabile de gestionare a traficului. Această neclaritate ar putea genera utilizarea abuzivă a „măsurilor de gestionare”, invocând de facto limitarea accesului la Internet. În acest sens, se recomandă excluderea posibilității respective din textul proiectului de lege.</p>	<p>vizați nu suscită dubii de interpretare.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederea, la care face referință autorul obiecției, este transpusă din art. 3 alin. (3) al Regulamentului (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015. Posibilitatea abuzurilor este exclusă, deoarece din Regulamentul (UE) nr.2015/2120 sunt transpuse și prevederi, care precizează cerințele față de măsurile de gestionare a traficului, cărora acestea trebuie să corespundă pentru a fi considerate rezonabile. A se vedea textul alin. (2²)-(2⁴) din pct. 5 din art. 1 din proiect.</p>
<p>Ministerul Afacerilor Interne (scrisoarea nr. 44/30-1273 din 06.04.2020)</p>	<p>Fără propuneri.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	
<p>Ministerul Justiției (nr. 04/7033 din 11.07.2019)</p>	<p>I. Obiecțiile</p> <p><i>La proiectul legii:</i></p> <p>1. La clauza de armonizare atragem atenția că, reieșind din prevederile pct. 16 din <i>Regulamentul privind mecanismul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene</i> aprobat prin <i>Hotărârea Guvernului nr. 1345/2006</i> mențiunea de transpunere a normelor Uniunii Europene se indică după modelul următor: „Prezenta/prezentul (se menționează tipul actului normativ național) transpune (se menționează tipul actului normativ al Uniunii Europene) nr. ___ / ___ privind ___”, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) nr. ___ / ___”. (Pentru actele Uniunii Europene publicate înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Nisa, se va utiliza denumirea „Jurnalul Oficial al Comunităților Europene (JOCE)”, astfel cum era acesta denumit în conformitate cu art. 254 din Tratatul CE.).</p> <p>Avînd la bază prevederea legală enunțată supra, propunem excluderea</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Clauza de armonizare a fost expusă în redacția propusă de Centrul de Armonizare a Legislației și inclusă în proiectul de lege (a se vedea obiecția respectivă din Declarația de compatibilitate - scrisoarea nr. 31/02-3-4167 din 12.07.2019).</p>

	<p>din clauza de armonizare a cuvintelor „în scopul” și expunerea mențiunii de transpunere a Regulamentului Uniunii Europene în forma enunțată la pct. 16 din <i>Regulamentul privind mecanismul de armonizare a legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene</i>.</p> <p>2. În clauza de armonizare, la indicarea denumirii Regulamentului (UE) nr. 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 au fost omise cuvintele „și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate” care urmează să succeadă cuvântul „deschis”. Prin urmare, denumirea regulamentului (UE) urmează a fi ajustată în acest sens.</p> <p>3. Modificarea de la pct.1 <i>[pct. 2 din art. 1 în redacția finală a proiectului]</i> propunem să fie expusă în următoarea redacție: „În tot textul legii, cu excepția art. 97, cuvintele „Centrul Național pentru Frecvențe Radio” la orice formă gramaticală se substituie cu cuvintele „Instituția Publică „Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio” la forma gramaticală corespunzătoare.”</p> <p>4. La pct. 2 <i>[pct. 3 din art. 1 în redacția finală a proiectului]</i>:</p> <p>a) Remarcăm că în conformitate cu prevederile Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, actul normativ reprezintă actul juridic adoptat, aprobat sau emis de o autoritate publică, care are caracter public, obligatoriu, general și impersonal și care stabilește, modifică ori abrogă norme juridice care reglementează nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice și care sînt aplicabile unui număr nedeterminat de situații.</p> <p>Întru respectarea principiului unității terminologice, în limbajul normativ aceleași noțiuni se exprimă numai prin aceiași termeni, iar dacă o noțiune sau un termen nu este consacrat sau poate avea înțelesuri diferite, semnificația acestuia în context se stabilește în cadrul dispozițiilor generale ale actului normativ ce îl instituie și devine obligatoriu pentru actele normative din aceeași materie. Însă, se va ține cont că, actul normativ nu este un dicționar juridic sau un manual și noțiunile nu ar trebui să fie definite doar pentru a explica care este sensul acestora. Definiția ca o parte a actului normativ care, după natura sa, are scopul de a reglementa drepturi și obligațiile subiecților de drept și modul de exercitare a acestora poate fi</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Clauza de armonizare a fost expusă în redacția propusă de Centrul de Armonizare a Legislației și inclusă în proiectul de lege (a se vedea obiecția respectivă din Declarația de compatibilitate - scrisoarea nr. 31/02-3-4167 din 12.07.2019).</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Urmare a obiecției date și a obiecțiilor expuse de S.A. „Moldtelecom” și „Arax-Impex” SRL, noțiunea „furnizor de servicii de acces la Internet” a fost exclusă.</p> <p>Noțiunea „servicii de acces la Internet” este transpusă din art. 2 „Definiții” al Regulamentului (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015. Includerea definiției acestei noțiuni în proiect este necesară pentru reglementarea cercului subiecților, drepturilor și obligațiilor acestora și a modului de exercitare a drepturilor și obligațiilor, deoarece termenul este pasibil de a fi interpretat în mai multe sensuri. Astfel, determinarea sensului exact al termenului nu poate fi lăsat în sarcina celor care vor interpreta și aplica actul normativ.</p> <p>În pct. 4 din Nota informativă sunt indicate condițiile care impun definirea termenului în proiect – faptul că Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 în vigoare</p>
--	--	---

inclusă într-un act normativ doar în cazurile și în limitele conforme cu scopul menționat. Astfel, includerea definițiilor în actul normativ trebuie să se facă doar în cazul și în limita necesară pentru reglementarea cercului subiecților, drepturilor și obligațiilor acestora și a modului de exercitare a drepturilor și obligațiilor. Pentru atingerea acestui scop se impune imperios ca noțiunile să fie definite doar în cazul în care la momentul adoptării actului se constată că un termen este pasibil de a fi interpretat în mai multe sensuri și autorul actului normativ la etapa adoptării decide că nu trebuie să lase determinarea sensului exact al termenului în sarcina celor care vor interpreta și aplica actul normativ. Această regulă este aplicabilă și în cazul în care termenul este folosit în alt sens decât cel uzual.

Respectarea acestei norme este necesară din mai multe motive dintre care menționăm două. În primul rând trebuie să avem în vedere că relațiile sociale sunt extraordinar de complexe și la momentul adoptării actului normativ este imposibil să se poată determina cu o precizie absolută toate circumstanțele raporturilor juridice reglementate. Din această cauză nici într-un sistem de drept nu s-a impus conceptul că normele ar trebui să reglementeze exhaustiv toate circumstanțele unui raport juridic. În al doilea rând trebuie să ținem cont de faptul că norma de drept trebuie să fie formulată astfel încât aceasta să fie aplicabilă nu doar relațiilor sociale existente la momentul adoptării actului normativ dar și relațiilor sociale viitoare. Definirea noțiunilor atrage în mod inevitabil rigiditatea actelor normative și face imposibilă aplicarea acestora pentru reglementarea raporturilor juridice noi. Modificarea propusă noțiunii „spectru de frecvențe radio” este un exemplu relevant în acest sens, care justifică caracterul defectuos al practicii definirii noțiunilor utilizate într-un act normativ.

În acest context, menționăm necesitatea arătării în nota informativă a îndeplinirii condițiilor care impun definirea termenului în actul normativ și indicării circumstanțelor care justifică definirea termenului în sensul propus de autori. În opinia noastră aceasta trebuie să se facă doar în situații excepționale, deoarec art. 71 alin. (4) al Legii 100/2017, care prevede că la interpretarea actului normativ trebuie să se țină cont de nota informativă care a însoțit proiectul, permite ca problemele care ar putea apărea pot fi soluționate prin menționarea în mod expres în nota informativă a sensului

nu conține norme expres privind garantarea tratamentului egal și nediscriminatoriu al traficului în furnizarea de servicii de acces la Internet și a drepturilor conexe ale utilizatorilor finali (așa-numitul principiu „neutralității Internetului”). Definirea termenului în sensul propus decurge nemijlocit din faptul transpunerii Regulamentului (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015, în care este definit termenul dat.

	<p>în care urmează să fie interpretat un termen, deoarece aceasta ar permite să se atingă afit scopul limitării discreției celor care vor interpreta actul dar și scopul de a permite că actul normativ să fie aplicat și relațiilor sociale care se vor naște pe viitor și de care, evident, nu putea să fină cont autorul actului normativ.</p> <p>b) La alineatele unu și trei, cuvântul „nouă” se va exclude ca fiind inutil.</p> <p>c) Subliniem că, terminologia utilizată în actul elaborat trebuie să fie constantă și uniformă ca și în celelalte acte legislative. Menționăm că cuvântul „textul” se utilizează în cazul modificării unor semne, cifre și cuvinte. Astfel, la alineatul al cincilea, se va substitui termenul „sintagma” cu „textul”. Potrivit Dicționarului explicativ al limbii române, sintagma reprezintă o unitate semantico-sintactică stabilă, formată dintr-un grup de două sau mai multe cuvinte între care există raporturi de subordonare.</p> <p>d) În conformitate cu art. 51 alin. (6) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, alineatele sînt însemnate succesiv cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, luate între paranteze rotunde. Prin urmare, alineatele urmează a fi numerotate în forma enunțată (obiecție valabilă și la pct. 4 <i>[pct. 5 din art. 1 în redacția finală a proiectului]</i> și în alte cazuri similare).</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Cuvântul „nouă” a fost exclus.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>La alineatul al cincilea cuvântul „sintagma” , a fost substituit cu cuvântul „textul”.</p> <p>Nu se acceptă.</p> <p>În conformitate cu art. 51 alin. (4) din Legea nr. 100/2017, în legea de modificare și/sau abrogare a mai multor acte normative, fiecărui act normativ i se consacră un articol însemnat cu un număr ordinar exprimat prin cifre romane și urmat de punct. Diviziunile acestor articole se însemnează cu numere ordinare, exprimate prin cifre arabe, urmate de punct. Cele mai recente Legi publicate (de exemplu, Legea nr. 16/2020, Legea nr. 17/2020) au aceeași structură, ca și proiectul dat.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>În textul proiectului au fost operate modificările propuse.</p>
<p>5. La pct. 4 <i>[pct. 5 din art. 1 în redacția finală a proiectului]</i>, textul „Articolul 20” nu se integrează armonios cu prevederea de la alineatul al cincilea. Prin urmare, propunem ca textul „articolul 20” să fie precedat de prepoziția „la” (obiecție valabilă și la pct.5 și în alte cazuri similare). <i>[Textul inițial al pct. 5 din art. 1 din proiectul de lege a fost exclus urmare a propunerilor ATIC și Î.M. „Orange Moldova” S.A.. În redacția finală are alt conținut].</i> Totodată, propunem ca cuvântul „articolul” de la alineatul al doilea să fie exclus (obiecție valabilă și la alineatul al șaselea și în alte cazuri similare).</p>		

	<p>6. La pct. 6 <i>în reducția finală a proiectului are alt conținut</i>, cuvintele „în partea introductivă” urmează a fi excluse ca fiind inutile.</p>	<p>Se acceptă. Cuvintele „în partea introductivă” au fost excluse. Totodată, urmare a propunerilor prezentate de Consiliul Audiovizualului, ATIC și Î.M. „Orange Moldova” S.A., pct. 6 din art. I din proiectul de lege are alt conținut. De asemenea au fost excluse prevederile conexe din Nota informativă și din Analiza Impactului de Reglementare.</p>
	<p>7. Prevederea cu care se propune a fi completat art. 64 alin. (1) lit. b) liniuța a doua, propunem să fie indicate ca două clauze distincte, astfel cum este prevăzut la art. 4 alin. (1) lit. b) din Regulamentul UE 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 și la art. 20 lit. b) liniuța a doua din Directiva 2002/22/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002. Astfel, o clauză va conține prevederi cu privire la informațiile legate de condițiile care limitează accesul la servicii, iar altă clauză va conține prevederi cu privire la explicațiile privind modul de influențare în practică a serviciilor de acces la internet.</p>	<p>Se acceptă. În textul proiectului au fost operate modificările propuse.</p>
	<p>8. La Art. II, cuvântul „publicării” va fi succedat de cuvintele „în Monitorul Oficial al Republicii Moldova”.</p>	<p>Se acceptă.</p>
	<p>9. Potrivit art. 56 alin. (1) și (3) din Legea nr. 100/ 2017, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. La Art. II pct. 1 din proiectul Legii este indicat că, prezenta lege intră în vigoare la data publicării. În acest sens, întru respectarea regulii generale potrivit căreia actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, propunem excluderea acestei prevederi de la pct. 1 din proiectul legii, cu excepția cazului în care în nota informativă vor fi menționate expres circumstanțele care justifică aplicarea art. 56 alin. (3)</p>	<p>Se acceptă. Ținând cont de propunerea dată, precum și de propunerile ATIC, Î.M. „Orange Moldova” S.A. și Î.M. „Moldcell” S.A., confirmate repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate discutării propunerilor ATIC și furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, prezentate pe marginea proiectului de lege, textul pct. 1 al art. II, din proiectul de lege a fost modificat și expus în următoarea redacție: <i>„1. Prezenta lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.”</i> Totodată, Nota informativă a fost completată cu prevederi corespunzătoare.</p>

	din Legea nr. 100 din 22 decembrie 2017.
	II. Propunerile (recomandările)
	Fără propuneri.
	I. Obiecțiile
Ministerul Justiției (nr. 04/3331 din 13.04.2020)	<p>1. La pet. I menționăm că, pentru exprimarea normativă a intenției de completare a <i>Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007</i>, poziția propriu-zisă se va formula utilizând cuvintele „se completează cu clauza de armonizare cu următorul cuprins”.</p> <p>2. Potrivit regulilor de tehnică legislativă, dacă se face referință la mai puțin de trei elemente structurale consecutive, enumerarea se redă după următorul exemplu: „art. 64 alin. (2¹) și (2²)”. Prin urmare, la art. 20 alin. (1²), textul „art. 64 alin. (2¹)-(2²)” se va substitui cu textul „art. 64 alin. (2¹) și (2²)”.</p> <p>3. La art. 20 alin. (2⁴) se vor exclude cuvintele „din prezenta lege”, pentru a asigura conformitatea cu art. 55 alin. (4) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, ce prevede că „în cazul în care se face trimitere la o normă juridică care este stabilită în același act normativ, pentru evitarea reproducerii acesteia, se face trimitere la elementul structural sau constitutiv respectiv, fără a se indica că elementul respectiv face parte din același act normativ” (obiecție valabilă și la art. 64 lit. b) diviziunea a cincea, art. 64 alin. (4¹)).</p> <p>4. La art. 66 alin. (6) referința la obligațiile prevăzute la art. 20 alin. (1¹), (1²), art. 64 alin. (1) lit. b), b¹) și g) și 66 alin. (4) se va revizui or, la elementele structurale date nu sunt prevăzute obligații.</p> <p>5. La pct. 10 <i>Ipct. 11 din art. I în redacția finală a proiectului</i> cuvintele „în final” se vor exclude, or, completarea unui text sau alineat, fără a specifica ordinea în care se inserează cuvintele, semnifică, conform regulii generale de tehnică legislativă, completarea textului la sfârșitul acestuia.</p> <p>6. La Art. II: a) Formularea „intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova” este defectuoasă, fiind necesar</p>
	<p>Se acceptă.</p> <p>În textul proiectului au fost operate modificările propuse.</p>
	<p>Se acceptă.</p> <p>În textul proiectului au fost operate modificările propuse.</p>
	<p>Se acceptă.</p> <p>În textul proiectului au fost operate modificările propuse.</p>
	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul „art. 20 alin. (1¹), (1²), (2¹)-(2⁴), art. 64 alin. (1) lit. b), b¹) și g), alin. (4¹) lit. a) și b) și art. 66 alin. (4)” a fost substituit cu textul „art. 20 alin. (2¹)-(2⁴) și art. 64 alin. (4¹) lit. a) și b)”.</p>
	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul alin. (10) a fost expus în redacție nouă, propusă în avizul ANRCETI, care nu conține cuvintele „în final”.</p>
<p>Se acceptă.</p> <p>În textul proiectului au fost operate modificările</p>	

	<p>a se substitui cuvintele „în termen de” cu cuvintele „la expirarea a”.</p> <p>b) La pct. 2 diviziunea întâi, atragem atenția că deși s-a prevăzut competența Agenției de a elabora și publica pe pagina sa web oficială Ghidul privind punerea în aplicare a prevederilor legii nu s-a prevăzut autoritatea competentă să aprobe actul dat.</p> <p>La pct. 3 cuvintele „în vigoare” și liniuța se vor exclude ca fiind inutile.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Fără propuneri.</p>	<p>propuse.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Textul prevederii date din proiect după cuvintele „va elabora” a fost completat cu textul „, va aproba”.</p> <p>Se acceptă.</p>
<p>Serviciul de Informații și Securitate (scrisoarea nr. 44/22-1620 din 09.07.2019)</p>	<p>I. Obiecțiile</p> <p>Unul din scopurile anunțate în proiect este transpunerea Regulamentului (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 prin implementarea în legislația națională a noilor prevederi a acquis-ului comunitar în domeniul comunicațiilor electronice pentru protejarea utilizatorilor finali și, în același timp, garantarea funcționării continue a ecosistemului de Internet ca motor al inovării.</p> <p>Totodată, art. 3 prg. (3) din Regulamentul menționat prevede <i>că, furnizorii de servicii de acces la internet nu aplică măsuri de gestionare a traficului care exced măsurile prevăzute la al doilea paragraf și, în special, nu blochează, nu încetinesc, nu modifică, nu restricționează, nu interferează cu, nu degradează sau nu discriminează conținutul, aplicații sau servicii specifice ori categorii specifice ale acestora, cu excepția cazului în care este necesar și numai atât timp cât este necesar, pentru a respecta dreptul Uniunii sau legislația națională conformă cu dreptul Uniunii, sub incidența cărora intră furnizorul de servicii de acces la internet, sau măsurile conforme cu dreptul Uniunii menite să pună în aplicare acte legislative ale Uniunii sau legislația națională, inclusiv hotărârile judecătorești sau ale autorităților publice investite cu competențele relevante.</i></p> <p>Această prevedere restrictivă este introdusă pe motiv că pot interveni situații în care furnizorii de servicii de acces la internet se găsesc sub incidența actelor legislative ale Uniunii sau a legislației naționale conforme cu dreptul Uniunii (de exemplu, referitoare la legalitatea conținutului, a aplicațiilor sau a serviciilor, sau referitoare la siguranța publică), inclusiv a dreptului penal, care solicită, de exemplu, blocarea anumitor conținuturi,</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul prevederii, propuse de autorul obiecției, a fost inclus ca lit. a) în alineatul respectiv, în aceeași ordine, în care prevederea respectivă se regăsește în art. 3 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015. Numerotarea celorlalte două litere din alineat a fost modificată în mod corespunzător (au devenit lit. b) și c) respectiv).</p> <p>De asemenea se acceptă obiecția referitor la excluderea prevederilor de la art. 20 alin. 1) lit. k) din Legea 241/2007, care stabilesc posibilitatea suspendării conexiunii abonatului sau utilizatorului, în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației. Luând în considerare obiecția dată, precum și opinia expusă în avizul Asociației Naționale a Companiilor din domeniul TIC, confirmată repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate acestui subiect, în proiectul de lege au fost operate modificări corespunzătoare. Astfel, la începutul pct. 5 din redacția finală a proiectului a fost inclus textul „<i>la alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:</i>”</p> <p><i>„e) să suspende conexiunea abonatului sau utilizatorului, cu informarea acestuia despre motivele</i></p>

aplicații sau servicii. De asemenea, pot interveni situații în care furnizorii respectivi se găsesc sub incidența unor măsuri conforme cu dreptul Uniunii, care pun în aplicare sau care aplică acte legislative ale Uniunii sau legislația națională, cum ar fi măsuri cu aplicare generală, hotărâri judecătorești, decizii ale autorităților publice învestite cu competențe pertinente sau alte măsuri care să asigure respectarea respectivelor acte legislative ale Uniunii sau a legislației naționale (de exemplu, obligațiile de a respecta hotărârile judecătorești sau ordinele autorităților publice care solicită blocarea conținutului ilegal).

La transpunere în Legea 241/2007 (art. 20 alin. (2³)) a prevederilor art. 3 prg. (3) din Regulamentul sus indicat a fost omisă prevederea privind posibilitatea aplicării unor măsuri restrictive privind accesul la serviciile internet în cazurile când acesta este prevăzut direct în lege, deciziile instanțelor judecătorești sau altor autorități investite cu aceste atribuții.

Drept exemple pot servi prevederile art. 46 din Legea cu privire la prevenirea și combaterea terorismului nr. 120/2017, art. 8 din Legea privind contracararea activității extremiste nr. 54/2003.

Totodată, autorii proiectului propun excluderea prevederilor de la art. 20 alin. (1) lit. k) din Legea 241/2007 care stabilesc posibilitatea suspendării conexiunii abonatului sau utilizatorului, în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației.

În cazul acceptării modificărilor propuse, în legislația de reglementare vor apărea norme contradictorii, ce nu ar permite aplicarea unor măsuri restrictive de intervenire în gestionarea traficului în cazul în care rețelele de comunicații electronice sînt utilizate pentru desfășurarea unor activități cu caracter terorist, extremist, contra securității naționale etc.

Mai mult ca atât, prin aprobarea acestor modificări vor fi încălcate principiile activității de legiferare precum legalitatea și echilibrul între reglementările concurente, coerența, consecutivitatea și predictibilitatea normelor juridice stipulate în art. 3 din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017.

Reieșind din cele menționate solicităm modificarea art. 4 din proiect **[pct. 5 din art. 1 în redacția finală a proiectului]** referitor la art. 20 alin.

suspendării și cu recomandările privind soluționarea problemei, în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației – pînă la înlăturarea cauzelor care au condus la suspendare”;. Prin urmare, în loc de obligație furnizorii vor avea dreptul de a suspenda conexiunea abonatului sau utilizatorului în cazurile menționate mai sus.

	<p>(2³) prin completarea cu o nouă literă cu următorul conținut: „c) a respecta prevederile legale referitor la restricționarea traficului, inclusiv executarea deciziilor instanțelor judecătorești și altor autorități investite cu astfel de atribuții.”</p>	
<p>Serviciul de Informații și Securitate (scrisoarea nr. 1/2-219 din 06.04.2020)</p>	<p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>I. Obiecțiile</p> <p>Actualmente furnizorii de rețele publice de comunicații electronice au obligatia doar să asigure suspendarea conexiunii abonatului sau utilizatorului în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației - până la înlăturarea cauzelor care au condus la suspendare (art.20 alin. (2) lit. k) din legea prenotată).</p> <p>Această prevedere a fost instituită ca instrument de luptă și combatere a fraudelor/infracțiunilor din domeniul comunicațiilor electronice, care permite organelor de drept de a solicita de la furnizori sistarea acestor conexiuni în scopul prevenirii sau curmării acțiunilor ilegale.</p> <p>În varianta definitivată a prezentului proiect se propune abrogarea acestei norme și atribuirea furnizorilor dreptului de a suspenda astfel de conexiuni în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației.</p> <p>Prin urmare, dacă la momentul furnizorii suspendă în mod obligatoriu conexiunea, la cererea autorităților investite cu dreptul de constatare a activităților ilicite, după aprobarea modificărilor propuse ei vor avea posibilitatea de a sista conexiunile <i>ex-officio</i>. Concomitent, atragem atenția că instituirea unui drept în locul unei obligații, presupune că furnizorul de servicii va avea posibilitate să nu-și realizeze acest drept și să refuze suspendarea unei conexiuni utilizate pentru activități ilicite, chiar dacă această solicitare va parveni din partea unui organ de ocrotire a normelor de drept.</p> <p>Mai mult ca atât, adoptarea acestei norme îi va acorda dreptul furnizorului să aprecieze desinestător care activități ale utilizatorului sunt, în viziunea sa, ilicite sau ilegale, substituind în acest sens atribuțiile organelor de drept sau de supraveghere.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Urmare a luării în considerare a avizului precedent al Serviciului de Informații și Securitate (scrisoarea nr. 44/22-1620 din 09.07.2019), precum și a avizului Î.M. „Orange Moldova” S.A. (scrisoarea nr.9932 din 07.04.20), pct. 6 din art. I în redacția finală a proiectului conține următoarele prevederi:</p> <p>6. La articolul 20:</p> <p>...</p> <p>se completează cu alineatele (2¹) - (2⁶) cu următorul cuprins:</p> <p>”... (2³) Furnizorii de servicii de acces la Internet au obligatia să nu aplice măsuri de gestionare a traficului care exced măsurile prevăzute la alin. (2²) și, în special, să nu blocheze, să nu încetinească, să nu modifice, să nu restricționeze, să nu interfereze, să nu degradeze și să nu discrimineze conținutul, aplicațiile sau serviciile specifice ori categoriile specifice ale acestora, cu excepția cazului în care este necesar și numai atât timp cât este necesar, pentru:</p> <p>a) a respecta legislația în vigoare sau măsurile menite să pună în aplicare legislația în vigoare, inclusiv hotărârile judecătorești sau ale autorităților publice investite cu competențele relevante; ...”</p> <p>Din textul excepției rezultă că în cazurile prevăzute de</p>

Menționăm că, înlocuirea unei obligații cu un drept discreționar ar contribui la utilizarea acestuia inclusiv în mod abuziv.

Reieșind din cele menționate, reiterăm poziția expusă în avizul nr. 18/614 din 11.07.2019 și solicităm excluderea din proiect a prevederilor de la art. I pct. 5 privind completarea art. 20 alin. (1) din lege cu litera e), precum și pe cea cu privire la excluderea literei k) de la alineatul 2 din același articol.

această excepție, furnizorii de servicii de acces la Internet au obligația să aplice măsuri de gestionare a traficului care exced măsurile prevăzute la alin. (2²), inclusiv, să aplice blocarea traficului, ceea ce este echivalent cu suspendarea conexiunii utilizatorului.

Prin urmare, în cazul completării textului Legii cu prevederile sus-menționate, prevederile art. 20 alin. (2) lit. k) din Legea nr. 241/2007 în vigoare devin redundante.

Totodată considerăm nefondate presupunerile că furnizorii vor abuza de dreptul, pe care îl vor oferi acestora prevederile expuse în lit. e) cu care se completează art. 20 alin. (1), deoarece pentru a aplica acest drept, vor avea nevoie de teme legale suficiente, care ar demonstra că activitățile sunt ilicite. În caz contrar, furnizorii vor încălca prevederile alin. (2³), cu care se completează art. 20.

Blocarea sau suspendarea nu este considerată a fi un comportament neutru din partea furnizorilor de rețea și, prin urmare, este incompatibilă cu principiul neutralității internetului. Singurele excepții, care vor permite operatorilor aplicabilitatea acestui drept după cum a fost indicat mai sus sunt anume punerea în aplicare a unui ordin judecătoresc, tratarea unei rețele de securitate sau congestive sau alte situații excepționale similare practicii Europene.

Ținem să menționăm că prevederile art. 20 alin. (2) lit. k) din Legea nr. 241/2007 de fapt, indirect îi impun furnizorilor funcția de supraveghere a activităților utilizatorilor și a scopurilor pentru care aceștia folosesc serviciile, ceea ce este impropriu activității de întreprinzător și parțial contravine prevederilor art. 1 alin. 4 din Legea nr. 241/2007.

Inadmisibilitatea impunerii unor asemenea funcții furnizorilor este specificată, de exemplu, în art. 14 alin. (3) din Legea nr. 284/2004 privind comerțul electronic):

„(3) Furnizorii de servicii nu au obligația de a supraveghea informațiile pe care le transmit sau le stochează atunci când furnizează serviciile prevăzute la art.15-17 și nici obligația de a căuta în mod activ fapte sau circumstanțe din care rezultă că activitățile sînt ilicite.”

Mai mult ca atât suspendarea serviciilor de către furnizori aduce atingere și limitează exercitarea dreptului la libertatea de exprimare și dreptul la informație, stabilit de Art. 34 al Constituției RM, deoarece astfel de măsuri fac inaccesibile o cantitate mare de informații și, prin urmare, afectează în mod semnificativ drepturile utilizatorilor de Internet și „au un efect colateral important”. Aceleași drepturi sunt stabilite și în Art. 10 CEDO, libertatea de exprimare protejată de art. 10 § 1 reprezintă unul dintre fundamentele esențiale ale unei societăți democratice (Handyside împotriva Regatului Unit, 7 decembrie 1976, seria A nr. 24).

Limitările aduse acestei libertăți prevăzute la art. 10 § 2 au o interpretare strictă. Ingerințele în exercitarea acestei libertăți de către state sunt posibile cu condiția să fie **„necesare într-o societate democratică”**, adică, potrivit jurisprudenței Curții, să corespundă unei **„nevoi sociale imperative”**, să fie proporționale cu scopul legitim urmărit în sensul art. 10 § 2 și **justificate prin hotărâri motivate în mod relevant și suficient.**

Astfel obligația arbitrară pusă în sarcina furnizorilor de servicii de suspendare a conexiunii abonatului sau utilizatorului în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației contravine Convenției CEDO și Constituției RM, ori astfel de obligații trebuie să rezulte din alte reglementări, iar Legea Comunicațiilor electronice ar rămâne doar să ofere acest drept, furnizorilor, pentru situații excepționale, după cum

		<p>au fost descrise și mai sus, iar că furnizorii nu ar trebui să determine legalitatea conținutului - dimpotrivă, solicită ca orice conținut ilegal să fie identificat de o instanță.</p> <p>Cu titlu de exemplu, furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului raportează că primesc regulat (zilnic) comunicări de la deținătorii de drepturi de autor cu solicitări de a bloca un anumit conținut, și respectiv furnizorii ar fi obligați să suspende serviciul pentru utilizatorii care au cauzat încălcările? O astfel de abordare, prin prisma obligației impuse la moment contravine principiului previzibilității legii, care ar trebui să indice căile de atac, procedurile de suspendare etc., dreptul intern trebuie să prevadă garanții pentru a evita ca o măsură de suspendare obligatorie pentru furnizori să fie aplicată arbitrar.</p>
<p>Centrul Național Anticorupție (scrisoarea nr. 06/2-3848 din 05.07.2019)</p>	<p>Fără propuneri.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>I. Obiecțiile</p> <p>Proiectul nu conține avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare și sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că redacția proiectului poate suferi ulterior modificări și completări.</p> <p>În vederea excluderii neconcordanțelor între constatările expertizei anticorupție și prevederile proiectului definitivat, comunicăm că expertiza suscitată se va efectua conform Legii integrității nr. 82/2017. Potrivit art. 28 alin. (4) din legea menționată, „<i>Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin. (2) și (3), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. În cazul proiectelor inițiate de Guvern, acestea se consideră definitivate înainte de a fi transmise spre expertiza juridică, iar în cazul inițiativelor altor categorii de autori - după înregistrarea proiectelor în Parlament</i>”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Proiectul definitivat urmare a avizării va fi prezentat pentru expertizare Centrului Național Anticorupție, cu avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare și sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice.</p>

	<p>Reieșind din cele expuse, solicităm respectuos, autorului, să prezinte Centrului Național Anticorupție, proiectul definitivat pentru efectuarea expertizei anticorupție.</p>
<p>Centrul Național Anticorupție (scrisoarea nr. 06/2-2287 din 14.04.2020)</p>	<p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Fără propuneri.</p> <p>Prin proiect se propune modificarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007. În acest context, proiectul intervine cu completări ale drepturilor și obligațiilor furnizorilor de servicii de acces la internet, precum și completări ale drepturilor utilizatorilor finali. Totodată, Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației va defini și aproba indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la internet și alți indicatori de calitate, pentru a preveni degradarea serviciului și obstrucționarea sau încetinirea traficului în rețele, inclusiv pentru a promova disponibilitatea neîntreruptă a serviciului de acces la internet nediscriminatoriu la niveluri de calitate care reflectă evoluția tehnologică. Proiectul mai prevede obligația Agenției menționate de a publica pe pagina sa web oficială rapoartele anuale cu privire la monitorizarea calității serviciului de acces la internet și constatările acesteia.</p> <p>Prevederile proiectului corespund scopului declarat de către autor în nota informativă și sunt în conformitate cu interesul public.</p> <p>Proiectul în redacția parvenită la efectuarea expertizei anticorupție nu conține factori de risc care să genereze riscuri de corupție.</p> <p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>
<p>Procuratura Generală (scrisoarea nr. 26 - 1d/19 - 328 din 08.07.2019)</p>	
<p>Procuratura Generală (scrisoarea nr.</p>	<p>I. Obiecțiile</p> <p>Fără obiecții.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p>

<p>26 - 1d/20 – 196 din 04.05.2020)</p>	<p>Procuratura Generală a examinat proiectul de hotărâre cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr.241/2007 (număr unic de înregistrare 299/MEI/2019), remis pentru avizare. În context, verificând și apreciind conținutul proiectului înaintat spre avizare prin prisma principiilor activității de legiferare, în temeiul art.3 din Legea cu privire la actele normative nr.100/2017, Vă comunicăm lipsa de propuneri și obiecții cu excepția modificării termenului de intrare în vigoare a punctelor 5 și 6 din art. I, care vor intra în vigoare la data de „1 martie 2020”, indicat în art. II pct.1 din Lege.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>În textul proiectului transmis spre avizare repetată textul la care se referă autorul avizului, era deja exclus.</p>
<p>Centrul de Armonizare a Legislației (scrisoarea nr. 31/02-3-4167 din 12.07.2019)</p>	<p>I. Obiecțiile</p> <p>a) Obiecții privind clauza de armonizare</p> <p>Cu referire la clauza de armonizare din proiectul național, menționăm că, aceasta nu corespunde cerințelor obligatorii prevăzute în art. 31 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative și pct. 30 din Regulamentul privind armonizarea legislației Republicii Moldova cu legislația Uniunii Europene, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1171/2018 (în continuare Regulament). Astfel, clauza de armonizare existentă va fi expusă în următoarea redacție:</p> <p><i>„Prezenta lege transpune art. 2-5 din Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la internetul deschis și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012 (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 310 din 26 noiembrie 2015, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2018/1971 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018.”</i></p> <p>Totodată, menționăm că Legea nr. 241/2007 nu conține clauza de armonizare, deși prin Legea nr. 135/2017 pentru modificarea și completarea acesteia a fost asigurată transpunerea la nivel național a Directivei 2002/19/CE, Directivei 2002/20/CE, Directivei 2002/21/CE, Directivei 2002/22/CE, Directivei 2002/58/CE, Directivei 2002/77/CE, Directivei 2009/136/CE, precum și a Directivei 2009/140/CE. În acest context, în vederea facilitării evidenței progresului de armonizare</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Clauza de armonizare din proiect a fost expusă în redacția propusă de autorul obiecției.</p>
		<p>Se acceptă.</p> <p>Art. I din proiectul de lege a fost completat cu pct. 1 care introduce în Legea nr. 241/2007 clauza de armonizare propusă de autorul obiecției. Totodată a fost modificată în mod corespunzător numerotarea punctelor din proiect.</p>

legislativă, este obligatorie inserarea în Legea nr. 241/2007, după clauza de adoptare, a clauzei de armonizare, care va indica gradul de transpunere a tuturor actelor UE transpuse anterior, inclusiv și a Regulamentului (UE) 2015/2120, transpus în prezentul proiect, urmând a fi expusă în redacția următoare:

„Prezenta lege transpune Directiva 2002/19/CE din 7 martie 2002 a Parlamentului European și a Consiliului privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora (Directiva privind accesul), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 108 din 24 aprilie 2002, Directiva 2002/20/CE din 7 martie 2002 a Parlamentului European și a Consiliului privind autorizarea rețelilor și serviciilor de comunicații electronice (Directiva privind autorizarea), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 108 din 24 aprilie 2002, Directiva 2002/21/CE din 7 martie 2002 a Parlamentului European și a Consiliului privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directivă-cadru), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 108 din 24 aprilie 2002, Directiva 2002/22/CE din 7 martie 2002 a Parlamentului European și a Consiliului privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile electronice de comunicații (Directiva privind serviciul universal), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 108 din 24 aprilie 2002, Directiva 2002/58/CE din 12 iulie 2002 a Parlamentului European și a Consiliului privind prelucrarea datelor personale și protejerea confidențialității în sectorul comunicațiilor publice (Directiva asupra confidențialității și comunicațiilor electronice), publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 201 din 31 iulie 2002, Directiva 2002/77/CE din 16 septembrie 2002 a Comisiei privind concurența pe piețele de rețele și servicii de comunicații electronice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 249 din 17 septembrie 2002, Directiva 2009/136/CE din 25 noiembrie 2009 a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2002/22/CE privind serviciul universal și drepturile utilizatorilor cu privire la rețelele și serviciile de comunicații electronice, a Directivei 2002/58/CE privind prelucrarea datelor personale și protejerea confidențialității în

	<p>sectorul comunicațiilor publice și a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 privind cooperarea dintre autoritățile naționale însărcinate să asigure aplicarea legislației în materie de protecție a consumatorului, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 337 din 18 decembrie 2009, Directiva 2009/140/CE din 25 noiembrie 2009 a Parlamentului European și a Consiliului de modificare a Directivei 2002/21/CE privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice, 2002/19/CE privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora și 2002/20/CE privind autorizarea rețelor și serviciilor de comunicații electronice, publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 337 din 18 decembrie 2009, art. 2-5 din Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la internet deschis și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012 (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 310 din 26 noiembrie 2015, așa cum a fost modificat ultima oară prin Regulamentul (UE) 2018/1971 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018. ”</p>
	<p>b) Obiecții privind Tabelul de concordanță</p> <p>Tabelul de concordanță urmează a fi revizuit și completat pentru a corespunde cerințelor stabilite de pct. 32, 33 și Anexa nr. 3 din Regulament. Astfel, pentru reflectarea corectă și completă a gradului de transpunere în legislația națională de profil a prevederilor Regulamentului (UE) 2015/2120, rubrica 4 din Tabel, pe lângă prevederile din Regulamentul (UE) 2015/2120 transpuse în proiectul național, se va completa cu textul integral al dispozițiilor actului UE menționat.</p> <p>De asemenea remarcăm că, în conformitate cu pct. 53 din Regulament, Tabelul de concordanță actualizat urmează a fi prezentat în format electronic, în termen de 20 zile de la aprobarea proiectului de act normativ Cancelariei de Stat</p> <p>c) Obiecții privind Nota informativă</p> <p>Cu referire la Nota informativă a proiectului național, menționăm că,</p>
<p>Se acceptă.</p> <p>Tabelul de concordanță a fost revizuit și completat pentru a corespunde cerințelor stabilite de pct. 32, 33 și Anexa nr. 3 din Regulament. Tabelul de concordanță actualizat va fi prezentat în format electronic, în termen de 20 zile de la aprobarea proiectului de act normativ Cancelariei de Stat (Centrul de armonizare a legislației) pentru a fi inclus în baza de date a legislației naționale armonizate.</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>aceasta urmează a fi completată cu rubrica 9, în care vor fi inserate constatările expertizei de compatibilitate, în conformitate cu cerințele stabilite în art. 30 și Anexa nr. 1 din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative.</p> <p style="text-align: center;">II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Apreciem că, în urma evaluării realizate proiectul de act normativ prezentat pentru expertiza de compatibilitate și-a atins finalitatea propusă, asigurând implementarea în modul corespunzător a prevederilor relevante din Regulamentul (UE) 2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 de stabilire a unor măsuri privind accesul la internetul deschis și tarifele cu amănuntul pentru comunicațiile în interiorul UE reglementate și de modificare a Directivei 2002/22/CE și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012. Totodată, în procesul de definitivare a proiectului vor fi ajustate și instrumentele de armonizare potrivit obiectiilor formulate.</p> <p>Facem mențiunea că analiza Centrului de armonizare a legislației nu are în vedere elementele de oportunitate ale soluțiilor juridice incluse în proiectul de act normativ, ce se referă strict la conformitatea acestora cu Dreptul UE aplicabil și obligațiile juridice asumate în lumina Acordului de Asociere RM-UE</p>	<p>În rubrica 9 din Nota informativă la proiect au fost inserate constatările expertizei de compatibilitate</p> <p style="text-align: center;">Se acceptă.</p> <p>În procesul de definitivare a proiectului au fost ajustate și instrumentele de armonizare potrivit obiectiilor formulate de autorul acestora.</p>
<p>Centrul de Armonizare a Legislației (scrisoarea nr. 31/02-4-2985 din 02.04.2020)</p>	<p>Ca urmare a expertizei de compatibilitate a versiunii inițiale a proiectului (Declarația de compatibilitate nr. 31/02-3-4167 din 12 iulie 2019), Centrul de armonizare a legislației a constatat că acesta și-a atins finalitatea propusă, asigurând implementarea în modul corespunzător a prevederilor relevante din Regulamentul (UE) 2015/2120 și a Regulamentului (UE) nr. 531/2012. Totodată, au fost formulate obiectii referitoare la instrumentele de armonizare (Tabelul de concordanță, clauza de armonizare și Nota informativă) care au fost luate în considerare de autorii proiectului de act normativ în procesul de definitivare a acestuia, fiind înlăturate toate deficiențele și omisiunile sesizate.</p> <p>Cu referire la versiunea actuală a proiectului național, constatăm că urmare a procedurii de avizare, acesta a suferit mai multe modificări de ordin tehnic și redacțional, cum ar fi: excluderea noțiunii de „furnizor de servicii de acces la Internet” și cuvântului „nouă” din art. I, pct. 2;</p>	

<p>Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (scrisoarea nr. 01-DMPAS/138 din 06.02.2019)</p>	<p>substituirea cuvântului „sintagma” din art. I, pct. 2; completarea noțiunii „serviciu de acces la Internet” din pct. 2, art. I; completarea pct. 4 [pct. 5 în redacția finală a proiectului] din art. I cu prepoziția „la”; excluderea sintagmei „și furnizorii de conținut, aplicații și servicii” din pct. 4, art. I; substituirea cuvântului „impunerii” din pct. 4, art. I; modificarea pct. 4, art. I privind dreptul furnizorilor de a suspenda conexiunea abonatului; completarea pct. 4, art. I cu noțiunile „congestionare temporară” și „congestionare excepțională”; substituirea sintagmei „unui furnizor” din pct. 9 [pct. 10 în redacția finală a proiectului], art. I; excluderea sintagmei „în partea introductivă” din pct. 6 [pct. 7 în redacția finală a proiectului], art. I; substituirea cuvântului „destinate” din pct. 9, art. I; modificarea art. II privind termenul de intrare în vigoare. Remarcăm că, modificările în cauză nu afectează compatibilitatea proiectului de Lege cu legislația UE relevantă constatată anterior.</p> <p>Prin urmare, comunicăm lipsa unor observații sau propuneri suplimentare.</p>	
<p>Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației</p>	<p>I. Obiecțiile</p> <p>Fără obiecții.</p>	
<p>Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (scrisoarea nr. 01-DMPAS/138 din 06.02.2019)</p>	<p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Agencia Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației (ANRCETI) a examinat, în limitele competenței sale, proiectul hotărârii de Guvern privind aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007 (<i>număr unic 299/MEI/2019</i>) și Vă comunică că ANRCETI susține proiectul menționat cu obiecțiile și recomandările după cum urmează.</p> <p>La proiectul de lege pentru modificarea Legii nr. 241/2007:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Punctul 1 [pct. 2 din art. I în redacția finală a proiectului]. De modificat și de expus în următoarea redacție: „În tot textul Legii, cu excepția art. 97, cuvintele „Centrul Național pentru Frecvențe Radio”, la orice forma gramaticală, se substituie cu cuvintele „Instituția Publică „Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio”, la forma gramaticală corespunzătoare”. 2. La punctul 4 [pct. 5 din art. I în redacția finală a proiectului] alin (1¹), de exclus textul: „și furnizorii de conținut, aplicații și servicii”, dat 	<p>Se acceptă.</p> <p>Obiecția este identică cu cea expusă de Ministerul Justiției. Textul pct. 2 din art. I în redacția finală a proiectului a fost expus în redacția propusă în obiecțiile ambelor autorități.</p>
	<p>Se acceptă.</p>	

	<p>fiind faptul că aceștia nu cad sub incidența Legii 241/2007 (potrivit alin. (4) art. 1 din Legea 241/2007, această lege nu reglementează conținutul informației transmise prin rețelele de comunicații electronice, cu excepția informației care identifică utilizatorul final).</p> <p>3. La punctul 8:</p> <p>Articolul 64, alin. (1), litera b): alineatul patru se completează în final cu textul: „viața privată a utilizatorilor finali și protecția datelor cu caracter personal”;</p> <p>4. La punctul 9, alin. (6) cuvântul „destinate” de substituit cu cuvântul „accesibile”.</p>	<p>Textul „și furnizorii de conținut, aplicații și servicii” au fost excluse.</p>
	<p>3. La punctul 8:</p> <p>Articolul 64, alin. (1), litera b): alineatul patru se completează în final cu textul: „viața privată a utilizatorilor finali și protecția datelor cu caracter personal”;</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>În pct. 8, una din prevederile textului noii redacții ai art. 64, alin. (1), litera b), liniuța 6 conține obligațiile respective: „<i>precum și informații cu privire la modul în care aceste proceduri ar putea influența calitatea serviciilor, viața privată a utilizatorilor finali și protecția datelor cu caracter personal.</i>”.</p>
	<p>4. La punctul 9, alin. (6) cuvântul „destinate” de substituit cu cuvântul „accesibile”.</p> <p>Totodată, ținem să menționăm, că la data de 17 decembrie 2018 în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene a fost publicată Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, care include Directivele 2002/19/CE, 2002/20/CE, 2002/21/CE și 2002/22/CE și Regulamentul (CE) nr. 1211/2009 al Parlamentului European și al Consiliului. Actele cu putere de lege și actele administrative necesare pentru a se conforma acestei directive urmează a fi adoptate și făcute publice până la 21 decembrie 2020 și aplicate începând cu 21 decembrie 2020.</p> <p>În acest sens și întru respectarea Acordului de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte, ratificat prin Legea nr. 112/2014, care stabilește principiile cadrului de reglementare pentru toate serviciile de comunicații electronice în vederea apropierii treptate a legislației existente și viitoare a Republicii Moldova de acquis-ul Uniunii Europene, având în vedere obiectivul general al Republicii Moldova de a se integra în Uniunea Europeană, considerăm oportun de a completa proiectul de lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr. 241/2007 cu prevederile respective în scopul armonizării la</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Propunerea nu ține de obiectul proiectului de lege, deoarece presupune modificarea sau abrogarea Legii nr.241/2007 în întregime.</p> <p>Ținem să menționăm că chiar statele UE au obligația să transpună Directiva (UE) 2018/1972 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 până la data de 21.12.2020. În prezent, Directiva respectivă nu se regăsește în Anexa nr. XXVIII B din Acordul de Asociere Republica Moldova – Uniunea Europeană.</p> <p>În conformitate cu pct. 3.6.25 din Planului de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 636/2019, elaborarea proiectului Codului comunicațiilor electronice, care va transpune Directiva sus-menționată, aprobarea acestuia de Guvern și remiterea Parlamentului urmează să fie realizată până luna decembrie 2023.</p>

	<p>Codul european al comunicațiilor electronice.</p> <p>De asemenea, propunem de a opera modificări în Legea nr.241/2007 prin substituirea sintagmei „Legea nr.451/2001” cu sintagma ”Legea nr. 160/2011”.</p> <p>Modificarea dată se impune din motivul că Legea nr.451/2001 a fost abrogată prin Legea nr. 185 din 21.09.2017 pentru modificarea și completarea unor acte legislative {<i>Monitorul Oficial, 2017, nr.371-382, art.632</i>} iar prevederile acestei legi au fost transpuse în Legea nr. 160/2011.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea nu ține de obiectul proiectului de lege.</p>
<p>Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologie Informației (scrisoarea nr. 01-DMPAS/138 din 06.02.2019)</p>	<p>I. Obiecțiile</p> <p>Fără obiecții.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologie Informației (ANRCETI) a examinat în limitele competențelor sale proiectul definitivat al hotărârii Guvernului „<i>cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr.241/2007</i>”, transmis spre avizare, expertiză juridică și expertiză anticorupție prin scrisoarea Ministerului Economiei și Infrastructurii nr.09-2212 din 27.03.2020, și Vă comunică despre susținerea proiectului cu propunerea expunerii pct.10 <i>[pct. 11 din art. I în redacția finală a proiectului]</i> în următoarea redacție:</p> <p>„10. La articolul 82:</p> <p>alineatul (7) va avea următorul cuprins:</p> <p>„(7) Transmiterea/asignarea resurselor de numerotare din Planul național de numerotare de către furnizori din Republica Moldova către furnizori sau utilizatori de peste hotarele Republicii Moldova, pentru utilizare permanentă în afara teritoriului Republicii Moldova, și/sau utilizarea permanentă sub orice formă a acestor resurse în afara teritoriului Republicii Moldova, poate avea loc doar în conformitate cu actele de reglementare ale Agenției, elaborate și aprobate în acest sens.”.</p> <p>Noua redacție a art.82 alin.(7) este propusă pentru evitarea efectelor adverse ale fixării exprese în lege a interdicției de transmitere, asignare, utilizare permanentă a numerelor din Planul național de numerotare (unul dintre acestea, frânarea serviciilor <i>machine-to-machine</i>, a fost semnalat de Î.M.”Orange Moldova” S.A.). Tehnologiile au un caracter foarte dinamic și</p>	<p>Se acceptă.</p>

	<p>este dificil de a prevedea orice efect advers pe care l-ar putea avea limitarea prin lege asupra serviciilor. Noul mecanism propus de ANRCETI va garanta flexibilitatea reglementărilor din acest domeniu, și va asigura alinierea acestora la prevederile Codului comunicațiilor electronice european (DIRECTIVA (EU) 2018/1972) cu privire la numerotare (astfel cum recitalurile 246-254, 283-291, art.13, 93-94, 97), precum și la eventualele modificări din domeniu pe piața comunitară, care inevitabil, după cum prevede Codul menționat, vor avea loc, cu scopul de a evita eventualele riscuri majore ce derivă din dezvoltarea în scară largă a procesului de utilizare a resurselor de numerotare în afara teritoriului statului care le alocă.</p>	
<p>Agenția de Guvernare Electronică (scrisoarea nr. 3007-47 din 08.07.2019)</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	
<p>Agenția de Guvernare Electronică (scrisoarea nr. 3007-39 din 31.03.2020)</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	
<p>Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală (scrisoarea nr. 1493 din 08.07.2019)</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	
<p>Agenția de Stat pentru Proprietate Intelectuală</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	

(scrisoarea nr. 731 din 02.04.2020)		
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (scrisoarea nr. 04-01/1922 din 18.07.2019)	Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.	
Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal (scrisorile nr. 04-01/1368 din 12.05.2020 și nr. 04-01/1761 din 10.06.2020)	Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.	
Consiliul Audiovizualului	Fără obiecții.	
(scrisoarea nr. 548 din 22.07.2019)	<p>I. Obiecțiile</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>- Articolul 26 alin. (27) din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, urmează să fie adus în concordanță cu art. 25 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174 din 08.11.2018 care prevede „Licența de emisie se acordă pentru un termen de 9 ani și este valabilă din data publicării deciziei Consiliului Audiovizualului în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. [Textul inițial al pct. 5 din art. I din proiectul de lege</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederile articolului 26 alin. (27) lit. b) din Legea nr. 241/2007 nu contravin prevederilor art. 25 alin. (2) din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174/2018, deoarece stipulează că licențele de utilizare a canalelor sau frecvențelor radio pentru rețele și/sau posturi de radio sau</p>

	<p><i>a fost exclus urmare a propunerilor ATIC și Î.M. „Orange Moldova” S.A.. În redacția finală are alt conținut.</i></p> <p>- Articolul 31 din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007, urmează să fie adus în concordanță cu art. 26 alin. (9) din Codul serviciilor media audiovizuale nr. 174 din 08.11.2018 care prevede „<i>Licența de emisie nu poate fi cesionată</i>”.</p>	<p>de televiziune se eliberează pentru termenul de valabilitate a licențelor de emisie sau a autorizațiilor de retransmisi, iar în cazul televiziunii analogice terestre – pentru un termen ce nu depășește termenul-limită de trecere la televiziunea digitală terestră.</p> <p>Totodată menționăm că textul inițial al punctului 5 a fost exclus. În redacția finală are alt conținut.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Ținând cont de propunerea dată, pct. 6 din art. I din proiectul de lege a fost expus în următoarea redacție:</p> <p>„6. La articolul 31:</p> <p><i>la alineatul (1), după cuvântul „limitate” se introduce textul „, cu excepția titularilor licențelor de utilizare a canalelor sau frecvențelor radio pentru rețelele și/sau posturile de radio sau de televiziune, ”;</i></p> <p><i>alineatul (12) se abrogă;</i></p> <p><i>la alineatul (13) textul „, cu excepția celor prevăzute la alin.(12),” se exclude. ”.</i></p> <p>Prevederile pct. 6 din art. I din redacția inițială a proiectului, care se refereau la finalizarea implementării televiziunii digitale terestre și la valorificarea resurselor de frecvențe din banda 700 MHz, urmare a propunerii date și a propunerilor ATIC și Î.M. „Orange Moldova” S.A., au fost excluse. De asemenea au fost excluse prevederile conexe din Nota informativă și din Analiza Impactului de Reglementare.</p>
<p>Consiliul Audiovizualului i (scrisoarea nr. 548 din 22.07.2019)</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	
<p>Consiliul Concurenței</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	

<p>(scrisoarea nr. 21/02 din 06.04.2020)</p>		
<p>Consiliul Concurenței (scrisoarea nr. DJ-06/222-971 din 18.05.2020)</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	
<p>I.P. „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (scrisoarea nr. 1.4/672/44-19 din 12.07.2019)</p>	<p>I. Obiecțiile</p> <p>Fără obiecții.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Prin prezenta, Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru modificarea Legii comunicațiilor electronice nr.241/2007, și în limitele competenței, comunică susținerea proiectului menționat.</p> <p>Totodată, în contextul serviciilor de acces la internet în cadrul entităților publice și în vederea asigurării securității cibernetice a acestora, venim cu propunerea de a completa proiectul actului normativ supus avizării cu o prevedere nouă, care ar da posibilitatea Guvernului de a reglementa separat prestarea serviciilor de acces la internet în cadrul entităților publice.</p> <p>În această ordine, considerăm oportun completarea actului normativ propus spre avizare după cum urmează:</p> <p>„Guvernul poate stabili reguli speciale privind utilizarea serviciilor de comunicații electronice de acces la internet în cadrul entităților publice.”.</p>	
		<p>Nu se acceptă.</p> <p>Propunerea dată nu poate fi acceptată, deoarece art. 1 alin. (3) din Legea comunicațiilor electronice nr. 241/2007 prevede că acțiunea Legii nu se extinde asupra rețelelor de comunicații speciale, crearea și funcționarea acestor rețele fiind reglementată de către Guvern. Astfel, toate prevederile proiectului de lege se referă la drepturile și obligațiile furnizorilor de servicii de acces la Internet (care conform Legii nr. 241/2007, sunt furnizori de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului) să nu blocheze, să nu încetineze sau să nu aplice alte practici ilegale de gestionare a traficului, precum și la drepturile utilizatorilor finali (cu care furnizorii au încheiat contracte) cu privire la calitatea serviciilor de acces la Internet. Prin urmare, aceste prevederi nu se vor aplica rețelelor speciale, ale autorităților publice (precum cele, furnizate de STISC). Chiar și în cazul, în care o autoritate publică apare în ipostaza de utilizator final al serviciilor de acces la Internet furnizate de un furnizor de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului, prevederile proiectului nicidecum nu împiedică această autoritate să stabilească reguli interne</p>

<p>I.P. „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (scrisoarea nr. nr. 1.4/682/44-20 din 18.05.2020)</p>	<p>I. Obiectiile</p> <p>Fără obiectii.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Având în vedere faptul că prin Hotărârea Guvernului nr. 425/2019 s-a dispus reorganizarea prin absorbție a Instituției Publice „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” cu Î.S. „Molddata”, prima devenind succesor de drepturi și obligații al ultimei, inclusiv prin preluarea funcției de Registrator național al numelor din domeniu de nivel superior.md, propunem la art.7 alin. (2) abrogarea lit.(n) și lit.(m) <i>[probabil, este o eroare de tipar în referință la alineat, fiindcă literele n și m se regăsesc în alin. (3) din Legea nr. 241/2007 în vigoare, iar alin. (2) nu conține aceste litere și reiese că propunerea se referă la alin. (3), literele n și m].</i></p> <p>Totodată, după art.7 se propune completarea cu art.7¹ cu următorul conținut:</p> <p>“(1) Se desemnează Instituția publică “Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” în calitate de registrator național al domeniului de nivel superior .md</p> <p>(2) Cancelaria de stat va aproba Regulamentul cu privire la gestionarea numelui de domen de nivel superior .md”.</p> <p>În același context, se propune la art.9 alin.(1) abrogarea lit.(i) și lit.(j).</p>	<p>speciale privind utilizarea serviciilor de comunicații electronice de acces la Internet de către personalul din cadrul autorității. Prevederile legii se vor aplica doar la calitatea serviciilor de acces la Internet, care sunt furnizate autorității ca utilizator final, cu care este încheiat contractul, dar nu la condițiile, în care personalul autorității, la decizia acesteia, urmează să utilizeze serviciile respective.</p>
	<p>Se acceptă.</p> <p>Ținând cont de propunerea dată, pct. 4 [pct. 5 în redacția finală] din art. I din proiectul de lege a fost expus în următoarea redacție:</p> <p>„5. La articolul 7, , alineatul (3): <i>litera a) va avea următorul cuprins: „a) elaborează proiecte de acte normative în domeniul vizat și acordă sprijin în ceea ce privește executarea acestora;”;</i> <i>literele n) și m) se abrogă.”.</i></p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Ținând cont de propunerea dată, art. I din proiectul de lege a fost completat cu un nou pct. 4 [pct. 5 în redacția finală a proiectului] cu următorul conținut:</p> <p>„4. La Articolul 3, alineatul (5), după cuvintele „Registratorul național al domeniului de nivel superior .md”, se introduce textul „este desemnat de Guvern și”.</p> <p>Numerotarea punctelor următoare a fost modificată în mod corespunzător.</p> <p>Propunerea privind acordarea Cancelariei de Stat a competenței de aprobare a Regulamentului cu privire la gestionarea numelui de domen de nivel superior .md, care este un act de reglementare în domeniul comunicațiilor</p>	

<p>I.P. „Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio” (scrisoarea nr. nr. 03/634 din 11.07.2019)</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	<p>electronice, contravine prevederilor art. 31 din Legea cu privire la Guvern nr. 136/2017, care în mod exhaustiv stabilește domeniul de competență a Cancelariei de Stat.</p>
<p>I.P. „Serviciul Național de Management al Frecvențelor Radio” (scrisoarea nr. nr. nr. 03/286 din 01.04.2020)</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	
<p>Asociația Națională Companiilor din Domeniul TIC (scrisoare fără număr din 16.07.2019)</p>	<p>Fără obiecții.</p> <p style="text-align: center;">I. Obiecțiile</p> <p style="text-align: center;">II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Se propune mutarea literei (k) din alineatul (2), care stabilește obligațiile furnizorilor, la alineatul (1) al articolului 20, care stabilește drepturile furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului.</p> <p>Utilizarea conexiunilor pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației este un fenomen destul de răspândit. Printre cele mai frecvent întâlnite activități ilicite se numără:</p> <p>a) accesul neautorizat la rețelele și serviciile furnizorilor, prevăzut la art. 5 alin. (4) din Legea comunicațiilor electronice și art. 261¹ Cod penal, în special furnizarea neautorizată de către abonați sau utilizatori a serviciilor de comunicații electronice cu ridicata utilizând rețelele</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Luând în considerare obiecția dată, confirmată repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate acestui subiect, precum și avizul Serviciului de Informații și Securitate, în proiectul de lege au fost operate modificări corespunzătoare. Astfel, la începutul pct. 5 din redacția finală a proiectului a fost inclus textul „la alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:</p> <p>„e) să suspende conexiunea abonatului sau utilizatorului, cu informarea acestuia despre motivele</p>

furnizorilor (tranzitul și terminația neautorizată a traficului internațional de intrare);

b) accesul ilegal la informația computerizată, prevăzut la art. 259 Cod penal;

c) perturbarea funcționării sistemului informatic, prevăzută la art. 260³ Cod penal;

d) expedierea de spam, interzisă prin art. 80 din Legea comunicațiilor electronice și art. 15 alin. (5) al Legii publicității;

e) fraude de tip phishing, Wangiri, etc.

Atât interesele furnizorilor, cât și interesele abonaților și utilizatorilor cer luarea de către furnizori a unor măsuri prompte pentru oprirea unor asemenea practici și prevenirea unor pagube mai mari. Neluarea de către furnizori a unor asemenea măsuri în cazul terminației neautorizate de către abonații sau utilizatorii săi a traficului internațional în rețelele altor furnizori expune furnizorul unor pretenții financiare din partea furnizorilor prejudiciați prin asemenea activitate. Însuși autoritățile statului (organele de ocrotire a legii, autoritatea de reglementare) cer uneori furnizorilor luarea unor asemenea măsuri (de pildă, în cazul creșterii bruște a fraudelor de tip phishing, Wangiri). Măsuri mai rapide și mai eficiente în acest scop decât suspendarea conexiunii abonatului sau utilizatorului care comite asemenea fapte nu există. Nici adresarea către organele de ocrotire a legii, nici inițierea de proceduri judiciare nu pot oferi un remediu satisfăcător pentru asemenea probleme. Din motivele expuse mai sus, solicităm stipularea expresă în lege a dreptului furnizorilor la suspendarea conexiunii abonatului sau utilizatorului în modul descris mai sus, în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite.

Considerăm că această propunere nu poate fi acceptată din motivul că această prevedere a fost introdusă ca instrument de luptă și combatere a fraudelor/infracțiunilor din domeniul comunicațiilor electronice, care aduc daune directe rețelelor de comunicații electronice și, respectiv, utilizatorilor finali. Astfel, conform recomandărilor BEREC în implementarea art. 28 al Directivei
 Serviciului
 Universal
https://berec.europa.eu/doc/berec/bor_10_62Rev1.pdf, statele membre UE trebuie să asigure că Autoritățile din țările membre vor implementa

suspendării și cu recomandările privind soluționarea problemei, în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației – până la înlăturarea cauzelor care au condus la suspendare”.” Prin urmare, în loc de obligație furnizorii vor avea dreptul de a suspenda conexiunea abonatului sau utilizatorului în cazurile menționate mai sus.

În acest context, prevederile inițiale din proiect „la alineatul (2), litera k) se abrogă,” se păstrează.

mecanismele necesare ca furnizorii de comunicații să aibă capacitatea de a reacționa și contracara acțiunile terțelor părți care ar putea prejudicia activitatea acestuia sau experiența consumatorilor.

Punctul 13 al Regulamentului UE 2015/2120 de asemenea prevede "În primul rând, pot interveni situații în care furnizorii de servicii de acces la internet se găsesc sub incidența actelor legislative ale Uniunii sau a legislației naționale conforme cu dreptul Uniunii (de exemplu, referitoare la legalitatea conținutului, a aplicațiilor sau a serviciilor, sau referitoare la siguranța publică), inclusiv a dreptului penal, care solicită, de exemplu, blocarea anumitor conținuturi, aplicații sau servicii."

De adăugat litera c) cu următorul cuprins:

"c) a respecta legislația în vigoare sau măsurile menite să pună în aplicare legislația în vigoare, inclusiv hotărârile judecătorești sau ale autorităților publice învestite cu competențele relevante".

Regulamentul (UE) nr. 2015/2120 vizează stabilirea unor norme privind garantarea tratamentului egal și nediscriminatoriu al traficului la furnizarea de servicii de acces la internet. Totodată, Regulamentul nu împiedică punerea în aplicare de către furnizorii de servicii de acces la Internet a unor măsuri rezonabile de gestionare a traficului, având la bază cerințe tehnice de calitate a serviciului ale unor categorii de trafic specifice care sunt diferite în mod obiectiv. Orice practici de gestionare a traficului care depășesc aceste măsuri rezonabile de gestionare a traficului prin blocarea, încetinirea, modificarea, restricționarea, imixtiunea în, degradarea sau discriminarea între anumite conținuturi, aplicații sau servicii ori categorii specifice de conținuturi, aplicații sau servicii se pot aplica numai în măsura în care este necesar și pentru atât timp cât este necesar pentru a se conforma celor trei excepții justificate prevăzute în Regulament.

Două din aceste excepții au fost transpuse în proiectul de lege în cauză, nu și excepția prevăzută la art. 3 alin. (3) lit. a) din Regulament. Potrivit considerentului (13) din Regulament, pot interveni situații în care furnizorii de servicii de acces la internet se găsesc sub incidența actelor legislative ale Uniunii sau a legislației naționale (de exemplu, referitoare la legalitatea conținutului, a aplicațiilor sau a serviciilor, sau referitoare la siguranța publică), inclusiv a dreptului penal, care solicită, de exemplu, blocarea

Se acceptă.

Luând în considerare propunerea privind textul pct. 4 *[pct. 5 din art. 1 în redacția finală a proiectului]*, confirmată repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate acestui subiect, precum și avizul Serviciului de Informații și Securitate, textul prevederii respective a fost expus în redacția propusă în avizul Serviciului de Informații și Securitate, similară cu cea propusă de autorul obiecției. Textul dat a fost inclus ca lit. a) în alineatul respectiv, în aceeași ordine, în care prevederea respectivă se regăsește în art. 3 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015. Numerotarea celorlalte două litere din alineat a fost modificată în mod corespunzător (au devenit lit. b) și c) respectiv).

Urmare a propunerii de a prevedea necesitatea concomitent de elaborat sau ajustat actele normative, care reglementează activitatea autorităților competente, în ceea ce privește legalitatea conținutului, aplicațiilor sau serviciilor, (aspectul respectiv fiind abordat și în propunerile similare prezentate de ATIC și Î.M. „Orange Moldova” S.A.), textul pct. 1 și pct. 2 al art. II, din proiectul de lege a fost modificat și expus în următoarea

anunilor conținuturi, aplicații sau servicii. De asemenea, pot interveni situații în care furnizorii respectivi se găsesc sub incidența unor măsuri, care pun în aplicare sau care aplică acte legislative ale Uniunii sau legislația națională, cum ar fi măsuri cu aplicare generală, hotărâri judecătorești, decizii ale autorităților publice învestite cu competențe pertinente sau alte măsuri care să asigure respectarea respectivelor acte legislative ale Uniunii sau a legislației naționale (de exemplu, obligațiile de a respecta hotărârile judecătorești sau ordinele autorităților publice care solicită blocarea conținutului ilegal). Cerința de a se conforma dreptului Uniunii se referă, printre altele, la respectarea cerințelor Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (Carta) în ceea ce privește limitarea exercitării drepturilor și libertăților fundamentale. Astfel cum se prevede în Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului (C), orice măsuri de limitare a drepturilor sau libertăților fundamentale pot fi impuse doar dacă sunt adecvate, proporționale și necesare într-o societate democratică, iar punerea lor în aplicare face obiectul unor garanții procedurale adecvate în conformitate cu dispozițiile Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv prevederile referitoare la protecția juridică efectivă și principiul procesului echitabil”.

De altfel, în Tabelul de concordanțe la Proiect, găsim în ultimul rând al tabelului mențiunea precum că, cadrul normativ existent al RM asigură garanții din partea statului cu privire la accesul utilizatorilor la internet și aplicații conform Directivei 2002/22/CE prin ratificarea de către RM a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

În acest context, dorim să aducem la cunoștință că nu suntem de acord cu această afirmație, fiindcă cadrul legal actual nu asigură mecanisme legale care ar asigura libertatea internetului sigur nici pentru cetățeni, nici pentru organele de ocrotire a normelor de drept prin lipsa posibilității de a solicita stoparea accesului la conținuturi legale. Este de menționat faptul că au fost tentative de a elabora unele reglementări în acest sens prin așa numitul proiect “Big brother law”, însă acesta a fost criticat vehement de societatea civilă și de Comisia de la Veneția, fiindcă conținea prevederi care admiteau apariția abuzurilor din partea organelor împuternicite. Ca

redacție:

„1. Prezentă lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

2. Agenția, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:

- va elabora și va publica pe pagina sa web oficială Ghidul privind punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi;
- va aduce actele sale de reglementare în concordanță cu prezenta lege.”.

Totodată art. II din proiectul de lege a fost completat cu pct. 3 cu următorul conținut:

„3. Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri pentru a aduce în concordanță legislația în vigoare cu prezenta lege.”.

În corespundere cu modificările operate, în proiect, pct. 4 din Nota informativă a fost completat în final cu următorul text:

„Totodată proiectul de lege prevede aducerea cadrului legal și de reglementare în vigoare în concordanță cu legea dată în termen de 6 luni de la data publicării legii. Un asemenea cadrul legal ajustat, referitor la restricționarea traficului în scopuri care sunt conforme cu prevederile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, urmează să fie elaborat de către autoritățile publice centrale investite cu astfel de atribuții (Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Procuratura Generală) și prezentat Guvernului pentru aprobare și prezentare Parlamentului. Concomitent ANRCETI urmează să ajusteze reglementările sale, să elaboreze și să publice pe pagina sa web oficială Ghidul privind punerea în aplicare

	<p>rezultat, domeniul dat a rămas fără reglementările necesare. Tot aici, putem menționa situația cu care s-a confruntat Moldcell, cât și alți furnizori de comunicații, când în noiembrie 2017 Centrul pentru Combaterea Crimelor Informatică al IGP a venit cu solicitarea de a bloca accesul utilizatorilor la unele site-uri de pe internet, fără autorizarea instanței de judecată. Respectiv, Moldcell a refuzat să blocheze aceste site-uri și ca urmare a fost atrasă la răspundere pentru neexecutarea solicitării. În urma examinării acestei situații de instanțele de judecată, Moldcell a primit câștig de cauză în februarie 2019, însă a fost atrasă într-un proces de un an jumate care a consumat eforturi și timp din cauza lipsei unor reglementări necesare în zilele de astăzi, atât pentru furnizori, cât și pentru organele de drept. Fără asigurarea acestor reglementări de bază nu putem vorbi de garantarea accesului la internetul deschis și compatibilitatea cu normele europene.</p>	<p><i>a prevederilor prezentei legi.</i>” În același context au fost operate modificări și în Tabelul de concordanță.</p>
	<p>Se propune de modificat noțiunea de „serviciu de acces la Internet” din proiect după cum urmează:</p> <p>„serviciu de acces la Internet – un serviciu de comunicații electronice accesibil publicului care asigură accesul la Internet și, astfel, conectivitatea dintre toate punctele terminale conectate la Internet, indiferent de tehnologia de rețea și de echipamentele terminale utilizate, cu excepția cazului în care anumite puncte terminale ale internetului nu sunt accesibile din motive care nu depind de furnizorii de servicii de acces la internet;”</p> <p>Astfel de tratare prevede Regulamentul (UE) nr. 2015/2120. Considerentul (4) din Regulament notează că „serviciul de acces la internet furnizează acces la internet și, în principiu, la toate punctele terminale ale acestuia, indiferent de tehnologia de rețea sau de echipamentul terminal utilizat de utilizatorul final. Cu toate acestea, din motive care nu depind de furnizorii de servicii de acces la internet, anumite puncte terminale ale internetului pot să nu fie întotdeauna accesibile. Prin urmare, se consideră că respectivii furnizori își respectă obligația referitoare la furnizarea unui serviciu de acces la internet în sensul prezentului regulament atunci când respectivul serviciu asigură conectivitatea la practic toate punctele terminale ale internetului. Prin urmare, furnizorii de servicii de acces la internet nu ar trebui să limiteze conectivitatea la niciun punct terminal accesibil al Internetului”.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul noțiunii a fost modificat și expus în redacția propusă.</p>

	<p>La alineatele (1¹) și (1²) cu se care completează articolul 20, de exclus expresia „și furnizorii de conținut, aplicații și servicii” iar la final de alin. (1²) de completat cu:</p> <p>„Simplul fapt că serviciile ar putea, de asemenea, să ofere acces la internet nu permit ca acestea să fie considerate ca substitut al serviciului de acces la internet, cu condiția ca furnizarea acestui tip de acces la internet de către furnizor respectă art. 20 alin. (2¹)-(2⁴) și art. 64 alin. (2¹)-(2²). În rețelele mobile, calitatea generală a serviciilor de acces la internet pentru utilizatorii finali nu se consideră că a suferit un detriment atunci când impactul negativ cumulat al serviciilor, altele decât serviciile de acces la internet, este inevitabil, minim și limitat la o scurtă durată.”</p> <p>Necesitatea excluderii expresiei „și furnizorii de conținut, aplicații și servicii” fiind improprie ariei de reglementare a LCE conform art.1,alin.(2). Aceste prevederi sunt relevante dar trebuie transpuse în Legea audiovizualului.</p> <p>Precizările respective sunt în conformitate cu considerentul (17) din Regulament.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul prevederilor respective din proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă.</p>
<p>La alineatul (2²) al articolului 20, se propune excluderea sintagmei „<i>reieșind din scopul impunerii acestora</i>”.</p> <p>Excluderea se solicită deoarece este redundantă și pentru că măsurile rezonabile de gestionare a traficului nu se impun, ci se pun în aplicare de furnizori. De remarcat că sintagma respectivă lipsește din art. 3 alin. (3) din Regulament.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Cuvântul „<i>impunerii</i>” a fost substituit prin cuvântul „<i>aplicării</i>”. Menținerea textului rămas este necesar pentru a asigura claritatea în privința termenului aplicării măsurii</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Conjuncția „sau” a fost înlocuită cu conjuncția „și” între sintagmele „<i>să nu degradeze</i>” și „<i>să nu discrimineze</i>”.</p>
<p>La alineatul (2³) al articolului 20, în prima propoziție se propune înlocuirea conjuncției „sau” cu „și” între sintagmele „<i>să nu degradeze</i>” și „<i>să nu discrimineze</i>”, deoarece altfel pentru respectarea acestei norme va fi suficientă abținerea de la cel puțin una din acțiunile interzise prin această normă.</p> <p>La alineatul (2³) al articolului 20, litera b) se propune definirea noțiunilor de „gestionare temporară” și „congestionare excepțională”, în conformitate cu considerentul (15) din Regulament.</p> <p>„<i>Congestionarea temporară se referă la situații specifice de scurtă durată, când o creștere bruscă a numărului de utilizatori în plus față de utilizatorii obișnuiți sau o creștere bruscă a cererii pentru anumite</i></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Noțiunile „congestionare temporară” și „congestionare excepțională” au fost definite în redacția propusă și au devenit, respectiv, alineatul (2⁵) și al (2⁶) din articolul 20.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Noțiunile „congestionare temporară” și „congestionare excepțională” au fost definite în redacția propusă și au devenit, respectiv, alineatul (2⁵) și al (2⁶) din articolul 20.</p>

	<p><i>conținuturi, aplicații sau servicii poate depăși capacitatea de transmisie a unor elemente ale rețelei și poate face restul rețelei mai puțin reactivă, cu condiția ca o astfel de congestiune temporară să nu se repete atât de frecvent sau pe perioade atât de lungi încât o lărgire a capacității să fie justificată din punct de vedere economic. Congestionarea excepțională se referă la situații de congestiune imprevizibile și inevitabile, care pot fi provocate, de exemplu, de o defecțiune tehnică, cum ar fi o întrerupere a serviciului datorată defectării cablurilor sau a altor elemente de infrastructură, de schimbări neașteptate în rutarea traficului sau de creșterea semnificativă a traficului din rețea ca urmare a unei urgențe sau a altor situații care nu depind de furnizorul de servicii de acces la internet.”</i></p> <p>Alineatul (2⁴) al articolului 20, după cuvintele „prevăzute la” se propune de completat cu textul „<u>alin. (2²) și/sau</u>”, ca prelucrarea datelor cu caracter personal să fie permisă dacă este necesară și proporțională pentru a atinge obiectivele prevăzute atât la alineatul (2³), cât și la alineatul (2²). Măsurile rezonabile de gestionare a traficului care au la bază cerințe tehnice de calitate a serviciului, menționate la alineatul (2²), pot, de asemenea, implica prelucrarea datelor cu caracter personal. Prin urmare, asemenea prelucrare nu trebuie să constituie un obstacol pentru punerea în aplicare a unor asemenea măsuri. De remarcat că art. 3 alin. (4) din Regulament de asemenea nu face distincție între cele două categorii de obiective.</p> <p>Alineatul (2¹) al articolului 64, se propune de expus în următoarea redacție:</p> <p><i>„(2¹) Utilizatorii finali au dreptul de a accesa și distribui informații și conținut, de a utiliza și de a pune la dispoziție aplicații și servicii și de a folosi echipamente terminale certificate la alegere, indiferent de locația utilizatorului final sau a furnizorului, ori de locația, originea ori destinația informațiilor, conținutului, aplicațiilor sau serviciilor, prin intermediul serviciului lor de acces la Internet. Prezentul alineat nu aduce atingere legislației care reglementează legalitatea conținutului, aplicațiilor sau a serviciilor, precum și procedurile, cerințele și garanțiile aferente.”</i></p> <p>Dorim să menționăm că în cuprinsul Regulamentului UE, în special p. 5, dreptul utilizării echipamentului terminal la alegerea abonatului este</p>
<p>Se acceptă.</p> <p>Textul prevederilor respective din proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă.</p>	
<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă, cu excepția cuvântului „certificat”, care a fost substituit prin cuvintele „conform cu cerințele esențiale ale reglementărilor tehnice aplicabile”.</p> <p>Substituirea respectivă a fost operată pentru a asigura conformitatea cu prevederile art. 16, alin. (2) din Legea nr.241/2007.</p> <p>Această redacție a fost agreată în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate discutării propunerilor ATIC și furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, prezentate pe marginea proiectului de lege.</p>	

garantat în conformitate cu Directiva 2008/63/CE, care prevede în șir de reguli pentru conformitate a echipamentului, fiindcă utilizarea unui terminal neconform poate afecta activitatea rețelilor de telefonie mobilă și respectiv a altor utilizatori ai serviciilor de comunicații electronice. Respectiv, propunem completarea acestui punct cu termenul "certificate", adică " echipamente terminale certificate".

Observăm că restricțiile privind conținutul, aplicațiile sau serviciile pot fi stabilite direct în legislația în vigoare. Potrivit considerentului (6) din Regulament, "prezentul regulament nu urmărește să reglementeze legalitatea conținutului, a aplicațiilor sau a serviciilor, nici procedurile, cerințele și garanțiile aferente. Aspectele în cauză rămân, prin urmare, sub incidența dreptului Uniunii sau a legislației naționale conforme cu dreptul Uniunii".

La fel, după cum s-a menționat mai sus, la momentul actual nu există reglementări în acest sens, respectiv elaborarea Proiectului respectiv trebuie să atragă în paralel sesizarea autorităților competente în necesitatea elaborării actelor de rigoare.

Urmare a propunerii de a prevedea necesitatea concomitent de elaborat sau ajustat actele normative, care reglementează activitatea autorităților competente, în ceea ce privește legalitatea conținutului, aplicațiilor sau serviciilor, (aspectul respectiv fiind abordat și în propunerile similare prezentate de ATIC și Î.M. „Orange Moldova” S.A.), textul pct. 1 și pct. 2 al art. II, din proiectul de lege a fost modificat și expus în următoarea redacție:

„1. Prezenta lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

2. Agenția, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:

- va elabora și va publica pe pagina sa web oficială Ghidul privind punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi;
- va aduce actele sale de reglementare în concordanță cu prezenta lege.”.

Totodată art. II din proiectul de lege a fost completat cu pct. 3 cu următorul conținut:

„3. Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri pentru a aduce în concordanță legislația în vigoare cu prezenta lege.”.

În corespundere cu modificările operate, în proiect, pct. 4 din Nota informativă a fost completat în final cu următorul text:

„Totodată proiectul de lege prevede aducerea cadrului legal și de reglementare în vigoare în concordanță cu legea dată în termen de 6 luni de la data publicării legii. Un asemenea cadru legal ajustat, referitor la restricționarea traficului în scopuri care sunt conforme cu prevederile Convenției pentru apărarea drepturilor omului

	<p>La art. 64 alin. (1) lit. b), care stabilește obligația furnizorului de servicii de acces la Internet de a informa utilizatorul final în contract privind viteza disponibilă în mod normal, se propune definirea noțiunii de „viteză disponibilă în mod normal”, în conformitate cu considerentul (18) din Regulament: „Viteza disponibilă în mod normal este interpretată ca fiind viteza de care un utilizator final s-ar putea aștepta să beneficieze în cea mai mare parte a perioadei în care accesează serviciul în cauză”.</p>	<p><i>și a libertăților fundamentale, urmează să fie elaborat de către autoritățile publice centrale investite cu astfel de atribuții (Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Procuratura Generală) și prezentat Guvernului pentru aprobare și prezentare Parlamentului. Concomitent ANRCETI urmează să ajusteze reglementările sale, să elaboreze și să publice pe pagina sa web oficială Ghidul privind punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi.”.</i></p> <p>În același context au fost operate modificări și în Tabelul de concordanță.</p> <p>Se acceptă parțial.</p> <p>Ținând cont de propunerea dată, precum și de obiecția prezentată de Ministerul Afacerilor Interne, pct. 9 din art. I în redacția finală a proiectului a fost completat în final cu următorul text: „<i>În acest context, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, Agenția definește și aprobă, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet, timpul necesar pentru conectarea inițială, și, după caz, alți indicatori de calitate.</i>”.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Textul prevederilor respective din proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă.</p> <p>Totodată, ținând cont de propunerea Î.M. „Orange Moldova”, precum și de obiecția prezentată de Ministerul Afacerilor Interne, pct. 9 din art. I în redacția finală a</p>
<p>La noua redacție a alineatului (3) al articolului 66, se propune de substituit cuvintele „unui furnizor de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului” cu cuvintele „furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului”.</p> <p>Pentru a preveni degradarea serviciului și obstrucționarea sau</p>		

	<p>încetinirea traficului în rețele, Agenția poate impune un set minim de cerințe privind calitatea serviciului, precum și alte măsuri adecvate și necesare, atât pentru un furnizor, cât și pentru mai mulți furnizori.</p> <p>La fel, impunerea respectivă să nu fie tratată ca aplicare doar unui furnizor ci oricărui furnizor.</p>	<p>proiectului a fost completat în final cu următorul text: „<i>În acest context, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, Agenția defneste și aprobă, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet, timpul necesar pentru conectarea inițială, și, după caz, alți indicatori de calitate.</i>”.</p>
	<p>La art. II, pct. 1 de expus în următoarea redacție:</p> <p><i>„1. Prezentă lege intră în vigoare la expirarea a 6 luni de la data publicării.”</i></p> <p>Redacția inițială a acestui punct din proiect contravine art. 10 alin. (2) al Regulamentului (UE) nr. 2015/2120, care a amânat aplicarea sa cu 6 luni de la publicare, pentru a oferi furnizorilor timp să-și adapteze practicile la cerințele noului regulament.</p> <p>Se propune ca modificările la Legea comunicațiilor electronice care vizează stabilirea unor norme privind garantarea tratamentului egal și nediscriminatoriu al traficului la furnizarea de servicii de acces la internet să intre în vigoare la 6 luni de la publicarea lor.</p> <p>Articolul II al Proiectului prevede că legea intră în vigoare la data publicării, ca ulterior autoritățile să aducă în concordanță actele normative de rigoare. Reieșind din faptul că prin modificarea Legii se impune necesitatea elaborării unor acte legislative importante, care au tangență cu asigurarea drepturilor omului la libertatea exprimării, considerăm că intrarea în vigoare a legii trebuie să fie ulterioară elaborării acestor acte pentru a se asigura previzibilitatea reglementărilor în RM.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Ținând cont de propunerea dată, similară cu propunerile Î.M. „Orange Moldova” S.A. și Î.M. „Moldcell” S.A., confirmate repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate discutării propunerilor ATIC și furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, prezentate pe marginea proiectului de lege, textul pct. 1 și pct. 2 al art. II, din proiectul de lege a fost modificat și expus în următoarea redacție:</p> <p><i>„1. Prezentă lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</i></p> <p><i>2. Agenția, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>va elabora și va publica pe pagina sa web oficială Ghidul privind punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi;</i> - <i>va aduce actele sale de reglementare în concordanță cu prezentă lege.”.</i> <p>De asemenea, ținând cont de propunerea privind</p>

	<p>Conform Notei informativă care prognozează că introducerea acestor modificări în legislație ar putea aduce venituri în bugetul statului de 30 mln euro prin eliberarea unor frecvențe noi pentru tehnologia 5G. Cu această ocazie am dori să reiterăm necesitatea elaborării și implementării unei Metodologii conexe cu Programul de frecvențe, care ar stabili niște reguli și principii de calcul pentru valoarea frecvențelor în RM, ce ar aduce în concordanță evoluția pieței la capitolul venituri, capacitatea societății de a procura serviciile, randamentul/eficiența economică în prestarea serviciului și nu în ultimul rând, capacitatea furnizorilor de valorifica și rambursa investițiile efectuate în taxele pentru frecvențe.</p> <p>Adoptarea Regulamentului (UE) nr. 2015/2120 a generat foarte multe neclarități în interiorul Uniunii Europene în ceea ce privește (limitele) drepturile și obligațiile furnizorilor vizând tratamentul egal și nediscriminatoriu al traficului la furnizarea de servicii de acces la internet, precum și limitele și modul de exercitare ale atribuțiilor autorităților de reglementare în ceea ce privește monitorizarea și garantarea unui asemenea tratament. Pentru a soluționa aceste neclarități și asigura aplicarea corectă și uniformă a Regulamentului, Organul Autorităților de Reglementare Europene pentru Comunicații Electronice (BEREC) adoptat, în temeiul art. 5 alin. (3) din Regulament, Orientările privind punerea în aplicare a</p>	<p>necesitatea concomitent de elaborat sau ajustat actele normative, care reglementează activitatea autorităților competente, în ceea ce privește legalitatea conținutului, aplicațiilor sau serviciilor, similară cu propunerile Î.M. „Orange Moldova” S.A. și ATIC și confirmate repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței susmenționate, art. II din proiectul de lege a fost completat cu pct. 3 cu următorul conținut:</p> <p><i>„3. Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri pentru a aduce în concordanță legislația în vigoare cu prezenta lege.”</i></p> <p>Totodată, Nota informativă a fost completată cu prevederi corespunzătoare.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Prevederile din redacția inițială a proiectului, care se refereau la finalizarea implementării televiziunii digitale terestre și la valorificarea resurselor de frecvențe din banda 700 MHz urmare a propunerii date, precum și a propunerii Î.M. „Orange Moldova” S.A., au fost excluse. De asemenea au fost excluse prevederile conexe din Nota informativă și din Analiza Impactului de Reglementare.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Ținând cont de propunerea dată, similară cu propunerile Î.M. „Orange Moldova” S.A. și Î.M. „Moldcell” S.A., confirmate repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate discutării propunerilor ATIC și furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, prezentate pe marginea proiectului de lege, art. II, pct. 2 din proiectul de lege a fost modificat și expus în următoarea redacție:</p> <p><i>„2. Agenția, în termen de 6 luni de la data publicării</i></p>
--	---	--

	<p>regulilor privind neutralitatea netului de către autoritățile de reglementare naționale. Având în vedere lipsa experienței corespunzătoare la nivel național, atât din partea furnizorilor, cât și a Agenției, se propune de a pune în sarcina Agenției elaborarea și publicarea unor reguli privind neutralitatea netului de către autoritățile de reglementare naționale până la intrarea în vigoare a modificărilor prezentei legi.</p> <p>Se propune completarea art. 82 alin. (7), care să permită, cu titlu de excepție, furnizorilor transmiterea resurselor de numerotare pentru utilizare în afara Republicii Moldova pe bază de roaming permanent exclusiv în scopul furnizării serviciilor de comunicații M2M.</p> <p>1. Această propunere se bazează pe următoarele acte internaționale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raportul 194 al Comitetului de Comunicații Electronice (ECC) din cadrul Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații (CEPT) din 17 aprilie 2013, care a servit ca temei pentru adoptarea normei legale citate mai sus, stabilește unele posibile excepții de la interdicția generală privind utilizarea numerelor din planul de numerotare ale unei țări pe teritoriul altei țări: „Utilizarea extra-teritorială a numerelor se va permite doar în cazuri excepționale care au fost definite printr-o Decizie a EEC. Posibili candidați sunt unele servicii voce nomadice și unele servicii M2M”. • Raportului Organului Autorităților de Reglementare Europene pentru Comunicații Electronice (BEREC) „Permițând Internetul Lucrurilor”, publicat recent¹, notează că „Sectorul IoT a evoluat pentru a fi o piață transnațională de servicii în care o parte semnificativă a dispozitivelor care susțin aceste servicii sunt concepute pentru mobilitate globală, nu numai pe baza mobilității temporare, ci și pentru a fi comercializate la nivel global pe bază de roaming permanent. În acest context, posibilitatea și condițiile economice în care pot fi furnizate astfel de conexiuni sunt fundamentale pentru dezvoltarea sectorului. Roaming-ul 	<p><i>prezentei legi:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - va elabora și va publica pe pagina sa web oficială Ghidul privind punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi; - va aduce actele sale de reglementare în concordanță cu prezenta lege.”. <p>De asemenea, Nota informativă a fost completată cu prevederi corespunzătoare.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Ținând cont de propunerea dată, identică cu propunerea Î.M. „Orange Moldova” S.A., proiectul de lege a fost completat cu pct. 10 cu următorul conținut:</p> <p><i>„10. La articolul 82, alineatul (7) se completează în final cu textul: „, cu excepția cazului utilizării în afara Republicii Moldova pe bază de roaming permanent, exclusiv în scopul furnizării serviciilor de comunicații electronice între dispozitive (machine-to-machine).”.</i></p>
--	---	---

¹ BEREC Report “Enabling the Internet of Things”, BoR (16) 39, 12 February 2016, pct. 2.2.1.4, pag. 16-17, 29 (http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/5755-berec-report-on-enabling-the-internet-of-things).

permanent pare a fi un factor cheie pentru succesul anumitor modele de afaceri IoT utilizate. [...] BEREC consideră că dispozitivele conectate la internet care utilizează serviciile de roaming permanent și care nu călătoresc deloc nu ar trebui să fie luate în considerare în domeniul de aplicare al regulamentului privind serviciile de roaming (adică regulamentul privind roaming-ul nu ar trebui să se aplice acestora, în timp ce acordurile privind roaming-ul permanent ar putea fi negociate în continuare). Având în vedere că serviciile IoT ar putea fi o piață globală care depășește frontierele europene, BEREC ia act de faptul că roaming-ul permanent este în prezent utilizat pentru furnizarea unui număr de servicii IoT și ar putea facilita crearea unei astfel de piețe. În afară de aceasta, rațiunea pentru roaming permanent se deosebește în cazul comunicării personale, pe de o parte, și, pe de altă parte, al comunicării M2M [...]². Astfel, BEREC consideră că utilizarea resurselor de numerotare existente – utilizarea extraterritorială a numerelor E.164 naționale pentru a susține serviciile IoT (Internet of Things), care sunt încorporate în produsele fabricate pentru piața globală – este o abordare rezonabilă.

- Documentul Oficial BA.66 – M2M Roaming Business Benefits, adoptat recent de Asociația GSMA, constată că în Uniunea Europeană nu există reglementări care să restricționeze roaming-ul permanent pentru dispozitivele M2M².

Astfel, interdicția utilizării resurselor de numerotare din PNN al Republicii Moldova pentru a susține comunicațiile M2M furnizate pe plan global blochează accesul furnizorilor autohtoni la această piață globală emergentă, extrem de dinamică și cu un potențial enorm. În schimb, permiterea unei asemenea utilizări are asigurarea venituri suplimentare pentru furnizorii autohtoni și pentru bugetul național, încasări mai mari în valută străină, cu un impact pozitiv asupra balanței comerciale a țării, creșterea potențialului investițional al furnizorilor autohtoni și creșterea competitivității acestora pe plan mondial.

De exclus p. 5 și 6 din proiect *[referința la punctele din redacția inițială a proiectului, în redacția finală au alt conținut, conținutul inițial*

Se acceptă.

Prevederile din redacția inițială a proiectului, urmare a

² GSM Association, Official Document BA.66 – M2M Roaming Business Benefits, version 2.2, 19 September 2017, page 13.

<p>Asociația Națională Companiilor din Domeniul TIC (scrisoare) – au prezentat doar prin e-mail, solicitau organizarea unei teleconferințe pentru discutarea propunerilor</p>	<p>fiind exclus în redacția finală], precum și textul „cu excepția punctelor 5 și 6 din art. I, care vor intra în vigoare la data de 1 martie 2020” din Art. II pct. 1 al proiectului de lege. Modificările respective au fost introduse în legislație (vezi MO 399-410 din 17 NOIEMBRIE 2017).</p>	<p>propunerii date și a propunerii similare a Î.M. „Orange Moldova” S.A., au fost excluse. De asemenea au fost excluse prevederile conexe din Nota informativă și din Analiza Impactului de Reglementare. Totodată în pct. 6 au fost incluse prevederi noi, în contextul propunerii Consiliului Audiovizualului, care nu se referă la finalizarea implementării televiziunii digitale terestre și la valorificarea resurselor de frecvențe din banda 700 MHz .</p>
	<p>I. Obiecțiile</p> <p>Fără obiecții.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>1. În art. I, pct. 5 din proiect [pct. 6 din art. I în redacția finală a proiectului], la art. 20 alin. (1¹), se propune înlocuirea sintagmei „Furnizorii de servicii de acces la Internet” cu sintagma „Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv furnizorii de servicii de acces la Internet și furnizorii de conținut, aplicații și servicii”, așa cum prevede art. 3 alin. (5) și art. 2 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 2015/2120, transpus prin acest proiect.</p> <p>2. În art. I, pct. 5 din proiect [pct. 6 din art. I în redacția finală a proiectului], la art. 20 alin. (1²), se propune înlocuirea sintagmei „Furnizorii de servicii de acces la Internet” cu sintagma „Furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv furnizorii de servicii de acces la Internet”, așa cum prevede art. 3 alin. (5) și art. 2 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 2015/2120.</p> <p>3. În art. I, pct. 5 din proiect [pct. 6 din art. I în redacția finală a</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul prevederilor proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă, cu excepția cuvintelor „și furnizorii de conținut, aplicații și servicii”, luând în considerare obiecția expusă în avizul ANRCETI nr. 01-DMPAS/138 din 06.02.2019 în care se conținea propunerea de a exclude textul: „și furnizorii de conținut, aplicații și servicii”, din varianta inițială a proiectului, dat fiind faptul că aceștia nu cad sub incidența Legii 241/2007 (potrivit alin. (4) art. 1 din Legea 241/2007, această lege nu reglementează conținutul informației transmise prin rețelele de comunicații electronice, cu excepția informației care identifică utilizatorul final).</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Textul prevederilor respective din proiectul de lege a fost modificat și expus în redacția propusă de ATIC și Î.M. „Orange Moldova” S.A..</p>
	<p>Se acceptă parțial.</p>	

	<p>proiectului, la art. 20 alin. alin. (2³) lit. a), se propune de a expune litera a) în următoarea redacție: „<u>a respecta legislația în vigoare sau măsurile menite să pună în aplicare legislația în vigoare, inclusiv hotărârile judecătorești sau ale autorităților publice investite cu competențele relevante</u>”, așa cum prevede art. 3 alin. (3) lit. a) din Regulamentul (UE) nr. 2015/2120, care are o incidență mai largă decât cea din redacția actuală a proiectului de lege, care se limitează la <u>restricționarea traficului</u>.</p>	<p>Textul prevederilor proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă, cu excepția cuvântului „în vigoare”, care este redundant, deoarece potrivit art. 73, alin. (3) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare.</p> <p>Argumentele prezentate în propunerea ATIC și Î.M. „Orange Moldova” S.A. sunt suficiente pentru a se renunța la redacția anterioară a prevederilor proiectului, preluată din avizul Serviciului de Informații și Securitate nr. 44/22-1620 din 09.07.2019.</p>
	<p>4. În art. I, pct. 9 din proiect [pct. 10 din art. I în redacția finală a proiectului], la art. 66 alin. (3), se propune excluderea următoarei fraze: „În acest context, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, Agenția defmește și aprobă, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet, timpul necesar pentru conectarea inițială, și, după caz, alți indicatori de calitate.”</p> <p>Prima frază a proiectului de lege prevede deja că Agenția poate impune furnizorilor un set minim de cerințe privind calitatea serviciului, dar numai cu condiția că acest lucru să fie necesar pentru a preveni degradarea serviciului și obstrucționarea sau încetinirea traficului în rețele, inclusiv pentru a promova disponibilitatea neîntreruptă a serviciului de acces la Internet nediscriminatoriu la niveluri de calitate care reflectă evoluția tehnologică.</p> <p>O normă similară se conține la art. 22 alin. (3) din Directiva 2002/22/CE din 07.03.2002, cu modificările și completările ulterioare: „(3) <u>Pentru a preveni degradarea serviciului și obstrucționarea sau încetinirea traficului în rețele, statele membre se asigură că autoritățile naționale de reglementare pot să impună unei întreprinderi sau întreprinderilor</u></p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Urmare a propunerii date și a propunerii similare a Î.M. „Orange Moldova” S.A., prevederile proiectului, la care se referă autorul avizului, au fost excluse din textul modificărilor la art. 66 alin. (3), expuse în pct. 9 din proiect [pct. 10 din art. I în redacția finală a proiectului].</p> <p>Totodată în acest pct. din proiect a fost inclus textul care expune alin. (2) din art. 66 în următoarea redacție: „(2) Agenția are dreptul să specifice, printre altele, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, indicatorii care trebuie măsurați cu privire la calitatea serviciilor, inclusiv viteza minimă, disponibilă în mod normal și maximă de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe, sau viteza estimată maximă de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul rețelelor mobile, și, după caz, alți indicatori de calitate, inclusiv viteza promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet, precum și conținutul, forma și metoda de publicare a informațiilor, inclusiv posibilele mecanisme de certificare a calității, pentru a asigura accesul utilizatorilor finali, inclusiv al celor cu dizabilități, la informații</p>

furnizoare de rețele publice de comunicații un set minim de cerințe privind calitatea serviciului."

De asemenea, art. 5 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 2015/2120 stabilește că: „(1) Autoritățile naționale de reglementare monitorizează îndeaproape și asigură respectarea articolelor 3 și 4 și promovează disponibilitatea neîntreruptă a serviciilor de acces la internet nediscriminatorii la niveluri de calitate care reflectă evoluția tehnologică. În aceste scopuri, autoritățile naționale de reglementare pot impune cerințe referitoare la caracteristicile tehnice, cerințe minime de calitate a serviciilor și alte măsuri adecvate și necesare unuia sau mai multor furnizori de comunicații electronice destinate publicului, inclusiv furnizorilor de servicii de acces la internet.”

Totodată, recitalul (19) din Regulamentul (UE) nr. 2015/2120 precizează că: „Autoritățile naționale de reglementare ar trebui, de asemenea, să aibă competența de a impune cerințe privind caracteristicile tehnice, cerințe minime de calitate a serviciilor și alte măsuri adecvate tuturor furnizorilor de comunicații electronice destinate publicului sau doar unora dintre aceștia, dacă acest lucru este necesar pentru a asigura respectarea dispozițiilor din prezentul regulament referitoare la garantarea accesului la internetul deschis sau pentru a preveni degradarea calității generale a serviciului în cazul serviciilor de acces la internet pentru utilizatorii finali.”

De fapt, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet, în cazul unor rețele mobile, sunt indicatorii de calitate referitor la care furnizorii de servicii de acces la internet sunt obligați să includă în contract o explicație clară și inteligibilă, conform art. 4 alin. (1) lit. d) din Regulamentul (UE) nr. 2015/2120.

Agencia nici nu poate stabili, în locul furnizorilor, care trebuie să fie viteza disponibilă în mod normal, viteza maximă și viteza promovată de descărcare și de încărcare pe care trebuie să le aibă serviciile lor de acces la

complete, comparabile, certe și ușor de folosit.”

Prevederea respectivă este în concordanță cu prevederile art. 64 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 241/2007 în redacția propusă în proiect, oferind în același timp explicații referitor la înțelesul noțiunilor „viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet”, care sunt utilizate în proiect, însă nu sunt definite în acesta. Astfel, se asigură respectarea regulilor privind limbajul, ortografia și punctuația actului normativ, specificate în art. 54 alin. (1), lit. a), c) și h) din Legea nr. 100/2017.

Ținem să menționăm, că însăși în Regulamentul (UE) nr. 2015/2120 aceste noțiuni nu sunt definite, cu excepția noțiunii „viteza disponibilă în mod normal” (definiția se regăsește în considerentul (18) din Regulament). În același timp, noțiunile respective sunt definite în standardele Institutului European de Standardizare în Telecomunicații (European Telecommunications Standards Institute – ETSI), care sunt adoptate ca naționale în Republica Moldova (a se vedea standardul SM/ETSI EG 202 057-4)).

	<p>Internet. Aceștia sunt indicatori care se măsoară și se publică de către furnizori ca utilizatorii finali să poată alege furnizorul ale cărui servicii să le utilizeze. Aname concurența trebuie să determine furnizorii să îmbunătățească acești indicatori.</p> <p>Agenția poate interveni pentru a stabili viteza minimă sau alți parametri relevanți numai dacă concurența nu reușește acest lucru și se constată degradarea serviciului și obstrucționarea sau încetinirea traficului în rețele.</p> <p>Sau</p> <p>În cazul în care nu se acceptă excluderea frazei menționate mai sus, propunem următoare modificare:</p> <p>”... În acest context, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, Agenția definește și aprobă, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul rețelelor mobile, timpul necesar pentru conectarea inițială, și, după caz, alți indicatori de calitate.”</p>	
<p>5. În art. II, pct. 2 din proiect, este necesar de a reformula prevederea „- <i>va elabora și va publica pe pagina sa web oficială Ghidul privind punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi;</i>” pentru a exclude confuzia.</p> <p>Conform p.4 din Nota informativă, principalele prevederi ale prezentului proiect de Lege sunt patru :</p> <p>(1) stabilirea drepturilor și obligațiilor furnizorilor ... privind garantarea ...;</p> <p>2) stabilirea dreptului utilizatorilor finali de a accesa ...;</p> <p>(3) introducerea dreptului ANRCETI ... de a impune cerințe ...;</p> <p>(4) introducerea obligației ANRCETI de a publica ...</p> <p>Nu este clar la care punct se referă „elaborarea Ghidului” ? Prin urmare, solicităm sa fie expres menționate ce fel de ghiduri Agenția va elabora.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Prevederea, la care se referă propunerea autorului avizului, a fost inclusă în proiectul de lege în baza propunerilor argumentate prezentate în cadrul primei runde de avizări și consultări publice de către Î.M. „Orange Moldova” S.A. prin scrisoarea nr.9496 din 15.07.2019:</p> <p>„Adoptarea Regulamentului (UE) nr. 2015/2120 a generat foarte multe neclarități în interiorul Uniunii Europene în ceea ce privește (limitele) drepturile și obligațiile furnizorilor vizând tratamentul egal și nediscriminatoriu al traficului la furnizarea de servicii de acces la internet, precum și limitele și modul de exercitare ale atribuțiilor autorităților de reglementare în ceea ce</p>	

<p>I.M. „Orange Moldova” S.A. (scrisoarea nr.9496 din 15.07.2019)</p>	<p>I. Obiecții</p> <p>Fără obiecții.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>1. Proiectul prevede abrogarea literii k) din alineatul (2) al articolului 20, potrivit căreia furnizorii de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului au obligația să asigure „k) suspendarea conexiunii abonatului sau utilizatorului, cu informarea acestuia despre motivele suspendării și cu recomandările privind soluționarea problemei, în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației - până la înlăturarea cauzelor care au condus la suspendare”.</p> <p>Orange Moldova propune mutarea acestei litere la alineatul (1) al articolului 20, care stabilește drepturile furnizorilor de rețele publice de comunicații electronice și/sau servicii de comunicații electronice accesibile publicului.</p> <p>Motivul este că utilizarea conexiunilor pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației este un fenomen destul de răspândit. Printre cele mai frecvent întâlnite activități ilicite se numără:</p>	<p>privește monitorizarea și garantarea unui asemenea tratament. Pentru a soluționa aceste neclarități și asigura aplicarea corectă și uniformă a Regulamentului, Organul Autorităților de Reglementare Europene pentru Comunicații Electronice (BEREC) adoptat, în temeiul art. 5 alin. (3) din Regulament, Orientările privind punerea în aplicare a regulilor privind neutralitatea netului de către autoritățile de reglementare naționale². Având în vedere lipsa experienței corespunzătoare la nivel național, atât din partea furnizorilor, cât și a Agenției, se propune de a pune în sarcina Agenției elaborarea și publicarea unor asemenea reguli până la intrarea în vigoare a modificărilor respective.”.</p> <p>² https://berec.europa.eu/ena/netneutrality/</p>
		<p>Se acceptă.</p> <p>Luând în considerare obiecția dată, confirmată repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate acestui subiect, precum și avizul Serviciului de Informații și Securitate, în proiectul de lege au fost operate modificări corespunzătoare. Astfel, la începutul pct. 5 din redacția finală a proiectului a fost inclus textul „la alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:</p> <p>„e) să suspende conexiunea abonatului sau utilizatorului, cu informarea acestuia despre motivele suspendării și cu recomandările privind soluționarea problemei, în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației - până la înlăturarea cauzelor care au condus la suspendare”.”. Prin urmare, în</p>

	<p>a) accesul neautorizat la rețelele și serviciile furnizorilor, prevăzut la art. 5 alin. (4) din Legea comunicațiilor electronice și art. 261¹ Cod penal, în special furnizarea neautorizată de către abonați sau utilizatori a serviciilor de comunicații electronice cu ridicata utilizând rețelele furnizorilor (tranzitul și terminarea neautorizată a traficului internațional de intrare);</p> <p>b) accesul ilegal la informația computerizată, prevăzut la art. 259 Cod penal;</p> <p>c) perturbarea funcționării sistemului informatic, prevăzută la art. 260³ Cod penal;</p> <p>d) expedierea de spam, interzisă prin art. 80 din Legea comunicațiilor electronice și art. 15 alin. (5) al Legii publicității;</p> <p>e) fraude de tip phishing, Wangiri, etc.¹.</p> <p>Atât interesele furnizorilor, cât și interesele abonaților și utilizatorilor cer luarea de către furnizori a unor măsuri prompte pentru oprirea unor asemenea practici și prevenirea unor pagube mai mari. Neluarea de către furnizori a unor asemenea măsuri în cazul terminării neautorizate de către abonații sau utilizatorii săi a traficului internațional în rețelele altor furnizori expune furnizorul unor pretenții financiare din partea furnizorilor prejudiciați prin asemenea activitate. Însuși autoritățile statului (organele de ocrotire a legii, autoritatea de reglementare) cer uneori furnizorilor luarea unor asemenea măsuri (de pildă, în cazul creșterii bruște a fraudelor de tip phishing, Wangiri). Măsuri mai rapide și mai eficiente în acest scop decât suspendarea conexiunii abonatului sau utilizatorului care comite asemenea fapte nu există. Nici adresarea către organele de ocrotire a legii, nici inițierea de proceduri judiciare nu pot oferi un remediu satisfăcător pentru asemenea probleme. Din motivele expuse mai sus, solicităm stipularea expresă în lege a dreptului furnizorilor la suspendarea conexiunii abonatului sau utilizatorului în modul descris mai sus, în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite.</p>	<p>loc de obligație furnizorii vor avea dreptul de a suspenda conexiunea abonatului sau utilizatorului în cazurile menționate mai sus.</p> <p>În acest context, prevederile inițiale din proiect „la alineatul (2), litera k) se abrogă;” se păstrează.</p>
<p>Regulamentul (UE) nr. 2015/2120 vizează stabilirea unor norme privind garantarea tratamentului egal și nediscriminatoriu al traficului la furnizarea de servicii de acces la internet. Totodată, Regulamentul nu împiedică punerea în aplicare de către furnizorii de servicii de acces la Internet a unor</p>	<p>Se acceptă.</p>	<p>Luând în considerare obiecția dată, confirmată repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019</p>

	<p>măsuri rezonabile de gestionare a traficului, având la bază cerințe tehnice de calitate a serviciului ale unor categorii de trafic specifice care sunt diferite în mod obiectiv. Orice practici de gestionare a traficului care depășesc aceste măsuri rezonabile de gestionare a traficului prin blocarea, încetinirea, modificarea, restricționarea, imixtiunea în, degradarea sau discriminarea între anumite conținuturi, aplicații sau servicii ori categorii specifice de conținuturi, aplicații sau servicii se pot aplica numai în măsura în care este necesar și pentru atât timp cât este necesar pentru a se conforma celor trei excepții justificate prevăzute în Regulament.</p> <p>Două din aceste excepții au fost transpuse în proiectul de lege în cauză, nu și excepția prevăzută la art. 3 alin. (3) lit a) din Regulament. Potrivit considerentului (13) din Regulament, pot interveni situații în care furnizorii de servicii de acces la internet se găsesc sub incidența actelor legislative ale Uniunii sau a legislației naționale (de exemplu, referitoare la legalitatea conținutului, a aplicațiilor sau a serviciilor, sau referitoare la siguranța publică), inclusiv a dreptului penal, care solicită, de exemplu, blocarea anumitor conținuturi, aplicații sau servicii. De asemenea, pot interveni situații în care furnizorii respectivi se găsesc sub incidența unor măsuri, care pun în aplicare sau care aplică acte legislative ale Uniunii sau legislația națională, cum ar fi măsuri cu aplicare generală, hotărâri judecătorești, decizii ale autorităților publice învestite cu competențele pertinente sau alte măsuri care să asigure respectarea respectivelor acte legislative ale Uniunii sau a legislației naționale (de exemplu, obligațiile de a respecta hotărârile judecătorești sau ordinele autorităților publice care solicită blocarea conținutului ilegal).</p> <p>În acest context, se propune completarea alin. (2³) din articolul 20 al Legii comunicațiilor electronice cu o literă suplimentară cu următorul cuprins: „a respecta legislația în vigoare sau măsurile menite să pună în aplicare legislația în vigoare, inclusiv hotărârile judecătorești sau ale autorităților publice învestite cu competențele relevante”.</p> <p>În afară de aceasta, propunem câteva modificări redacționale:</p> <p>a) La definiția noțiunii de „serviciu de acces la Internet” se propune de a specifica că serviciul asigură conectivitatea dintre toate punctele terminale conectate la Internet, „cu excepția cazului în care anumite puncte</p>	<p>dedicate acestui subiect, precum și avizul Serviciului de Informații și Securitate, în proiectul de lege au fost operate modificări corespunzătoare.</p> <p>Textul prevederii, în redacția propusă în avizul Serviciului de Informații și Securitate, similară cu cea propusă de autorul obiecției, a fost inclus ca lit. a) în alineatul respectiv, în aceeași ordine, în care prevederea respectivă se regăsește în art. 3 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015. Numerotarea celorlalte două litere din alineat a fost modificată în mod corespunzător (au devenit lit. b) și c) respectiv).</p>
	<p>Se acceptă.</p>	<p>Textul noțiunii a fost modificat și expus în redacția propusă, identică cu redacția propusă de ATIC.</p>

	<p><i>terminale ale internetului nu sunt accesibile din motive care nu depind de furnizorii de servicii de acces la internet”, așa cum prevede Regulamentul (UE) nr. 2015/2120. Considerentul (4) din Regulament notează că „serviciul de acces la internet furnizează acces la internet și, în principiu, la toate punctele terminale ale acestuia, indiferent de tehnologia de rețea sau de echipamentul terminal utilizat de utilizatorul final. Cu toate acestea, din motive care nu depind de furnizorii de servicii de acces la internet, anumite puncte terminale ale internetului pot să nu fie întotdeauna accesibile. Prin urmare, se consideră că respectivii furnizori își respectă obligația referitoare la furnizarea unui serviciu de acces la internet în sensul prezentului regulament atunci când respectivul serviciu asigură conectivitatea la practic toate punctele terminale ale internetului. Prin urmare, furnizorii de servicii de acces la internet nu ar trebui să limiteze conectivitatea la niciun punct terminal accesibil al Internetului.”</i></p>
	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul prevederilor respective din proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă, identică cu redacția propusă de ATIC.</p>
	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Cuvântul „<i>impunerii</i>” a fost substituit prin cuvântul „<i>aplicării</i>”. Menținerea textului rămas este necesar pentru a asigura claritatea în privința termenului aplicării măsurii</p>

	<p>pun în aplicare de furnizori. De remarcat că sintagma respectivă lipsește din art. 3 alin. (3) din Regulament;</p> <p>d) La alineatul (2³) al articolului 20, care stabilește excepții justificate pentru practici de gestionare a traficului care depășesc măsurile rezonabile de gestionare a traficului, prin blocarea, încetinirea, modificarea, restricționarea, imixtiunea în, degradarea sau discriminarea între anumite conținuturi, aplicații sau servicii, se propune înlocuirea conjuncției „sau” cu „și” între sintagmele „să nu degradeze” și „să nu discrimineze”. Altfel, pentru respectarea acestei norme va fi suficientă abținerea de la cel puțin una din acțiunile interzise prin această normă;</p> <p>e) La litera b) din alineatul (2³) al articolului 20, care permite aplicarea unor practici de gestionare a traficului pentru a atenua efectele congestiei temporare sau excepționale a rețelei, se propune definirea noțiunilor de „congestionare temporară” și „congestionare excepțională”, în conformitate cu considerentul (15) din Regulament: „Congestionarea temporară se referă la situații specifice de scurtă durată, când o creștere bruscă a numărului de utilizatori în plus față de utilizatorii obișnuiți sau o creștere bruscă a cererii pentru anumite conținuturi, aplicații sau servicii poate depăși capacitatea de transmisie a unor elemente ale rețelei și poate face restul rețelei mai puțin reactivă, cu condiția ca o astfel de congestie temporară să nu se repete atât de frecvent sau pe perioade atât de lungi încât o lărgire a capacității să fie justificată din punct de vedere economic. Congestionarea excepțională se referă la situații de congestie imprevizibile și inevitabile, care pot fi provocate, de exemplu, de o defecțiune tehnică, cum ar fi o întrerupere a serviciului datorată defecției cablurilor sau a altor elemente de infrastructură, de schimbări neașteptate în rutarea traficului sau de creșterea semnificativă a traficului din rețea ca urmare a unei urgențe sau a altor situații care nu depind de furnizorul de servicii de acces la internet.”</p> <p>f) La alineatul (2⁴) al articolului 20, care stabilește cazurile în care măsurile de gestionare a traficului pot implica prelucrarea datelor cu caracter personal, se propune ca asemenea prelucrare să fie permisă dacă este necesară și proporțională pentru a atinge obiectivele prevăzute atât la alineatul (2²), cât și la alineatul (2²). Măsurile rezonabile de gestionare a</p>	<p>Se acceptă. Conjuncția „sau” a fost înlocuită cu conjuncția „și” între sintagmele „să nu degradeze” și „să nu discrimineze”.</p> <p>Se acceptă. Noțiunile „congestionare temporară” și „congestionare excepțională” au fost definite în redacția propusă, identică cu redacția propusă de ATIC, și au devenit, respectiv, alineatul (2⁵) și al (2⁶) din articolul 20.</p> <p>Se acceptă. Textul prevederilor respective din proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă de ATIC, similară cu cea sugerată de Î.M. „Orange Moldova” S.A.</p>
--	---	--

<p>traficului care au la bază cerințe tehnice de calitate a serviciului, menționate la alineatul (2²), pot, de asemenea, implica prelucrarea datelor cu caracter personal. Prin urmare, asemenea prelucrare nu trebuie să constituie un obstacol pentru punerea în aplicare a unor asemenea măsuri. De remarcat că art. 3 alin. (4) din Regulament de asemenea nu face distincție între cele două categorii de obiective.</p>	<p>3. Proiectul prevede modificări la art. 26 alin. (27) lit. (b) și alin. (28) și (34), precum și la art. 31 alin. (12), care sunt deja introduse în redacția legii care este în vigoare. De aceea, se propune excluderea lor, precum și excluderea textului „<i>cu excepția punctelor 5 și 6 din art. I, care vor intra în vigoare la data de 1 martie 2020</i>” din Art. II pct. 1 al proiectului de lege.</p>	
	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederile din redacția inițială a proiectului, urmare a propunerii date și a propunerii similare a ATIC, au fost excluse. De asemenea au fost excluse prevederile conexe din Nota informativă și din Analiza Impactului de Reglementare.</p> <p>Totodată în pct. 6 au fost incluse prevederi noi, în contextul propunerii Consiliului Audiovizualului, care nu se referă la finalizarea implementării televiziunii digitale terestre și la valorificarea resurselor de frecvențe din banda 700 MHz.</p>	<p>4. Proiectul prevede completarea articolului 64 cu alineatul (2¹), care stabilește dreptul liber al utilizatorilor finali de a accesa și distribui informații și conținut, de a utiliza și de a pune la dispoziție aplicații și servicii și de a folosi echipamente terminale la alegere, prin intermediul serviciului lor de acces la Internet, fără a aduce atingere drepturilor legale ale autorităților publice competente în ceea ce privește legalitatea conținutului, aplicațiilor sau serviciilor. Observăm că restricțiile privind conținutul, aplicațiile sau serviciile pot fi stabilite direct în legislația în vigoare. Potrivit considerentului (6) din Regulament, „<i>prezentul regulament nu urmărește să reglementeze legalitatea conținutului, a aplicațiilor sau a serviciilor, nici procedurile, cerințele și garanțiile aferente. Aspectele în cauză rămân, prin urmare, sub incidența dreptului Uniunii sau a legislației naționale conforme cu dreptul Uniunii.</i>”. Prin urmare, ar fi corect să fie scris la alineatul (2¹) că „<i>Prezentul alineat nu aduce atingere legislației care reglementează legalitatea conținutului, aplicațiilor sau a serviciilor, precum și procedurile, cerințele și garanțiile aferente.</i>”.</p>
	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul alineatului (2¹) a proiectului de lege în redacția finală fost a fost completat cu textul „<i>Prezentul alineat nu aduce atingere legislației care reglementează legalitatea conținutului, aplicațiilor sau a serviciilor, precum și procedurile, cerințele și garanțiile aferente.</i>”, identic cu cel propus de ATIC.</p>	

	<p>La art. 64 alin. (1) lit. b), care stabilește obligația furnizorului de servicii de acces la Internet de a informa utilizatorul final în contract privind viteza disponibilă în mod normal, se propune definirea noțiunii de „viteză disponibilă în mod normal, în conformitate cu considerentul (18) din Regulament: „Viteza disponibilă în mod normal este interpretată ca fiind viteza de care un utilizator final s-ar putea aștepta să beneficieze în cea mai mare parte a perioadei în care accesează serviciul în cauză”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Ținând cont de propunerea dată, și de obiectivele prezentate de Ministerul Justiției, precum și Ministerul Afacerilor Interne, pct. 9 din art. I în redacția finală a proiectului a fost completat în final cu următorul text: „<i>În acest context, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, Agenția definește și aprobă, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet, timpul necesar pentru conectarea inițială, și, după caz, alți indicatori de calitate.</i>”.</p>
	<p>Se propune o modificare redacțională a articolului 66 cu alineatul (3), în sensul că, pentru a preveni degradarea serviciului și obstrucționarea sau încetinirea traficului în rețele, Agenția poate impune un set minim de cerințe privind calitatea serviciului, precum și alte măsuri adecvate și necesare, atât pentru un furnizor, cât și pentru mai mulți furnizori.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul prevederilor respective din proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă de ATIC, similară cu cea sugerată de Î.M. „Orange Moldova” S.A.</p>
	<p>7. Art. II pet. 1 al proiectului de lege prevede că această lege intră în vigoare la data publicării, ceea ce contravine art. 10 alin. (2) al Regulamentului (UE) nr. 2015/2120, care a amânat aplicarea sa cu 6 luni de la publicare, pentru a oferi furnizorilor timp să-și adapteze practicile la cerințele noului regulament. În mod similar, se propune ca modificările la Legea comunicațiilor electronice care vizează stabilirea unor norme privind garantarea tratamentului egal și nediscriminatoriu al traficului la furnizarea de servicii de acces la internet să intre în vigoare la 6 luni de la publicarea lor.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Ținând cont de propunerea dată, similară cu propunerile ATIC și Î.M. „Moldcell” S.A., confirmate repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate discutării propunerilor ATIC și furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, prezentate pe marginea proiectului de lege, textul pct. 1 al art. II, din proiectul de lege a fost modificat și expus în următoarea redacție:</p> <p><i>„I. Prezenta lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii</i></p>

<p>8. Adoptarea Regulamentului (UE) nr. 2015/2120 a generat foarte multe neclarități în interiorul Uniunii Europene în ceea ce privește (limitele) drepturile și obligațiile furnizorilor vizând tratamentul egal și nediscriminatoriu al traficului la furnizarea de servicii de acces la internet, precum și limitele și modul de exercitare ale atribuțiilor autorităților de reglementare în ceea ce privește monitorizarea și garantarea unui asemenea tratament. Pentru a soluționa aceste neclarități și asigura aplicarea corectă și uniformă a Regulamentului, Organul Autorităților de Reglementare Europene pentru Comunicații Electronice (BEREC) adoptat, în temeiul art. 5 alin. (3) din Regulament, Orientările privind punerea în aplicare a regulilor privind neutralitatea netului de către autoritățile de reglementare naționale². Având în vedere lipsa experienței corespunzătoare la nivel național, atât din partea furnizorilor, cât și a Agenției, se propune de a pune în sarcina Agenției elaborarea și publicarea unor asemenea reguli până la intrarea în vigoare a modificărilor respective.</p> <p>² https://berec.europa.eu/ena/netneutrality/ ³ ECC Report 194 «Extra-Territorial Use of E.164 Numbers», 17 April 2013, pag. 22. ⁴ BEREC Report "Enabling the Internet of Things", BoR (16)39, 12 February 2016, pet. 2.2.1.4, pag. 16-17, 29 (http://berec.europa.eu/eng/document/register/subject_matter/berec/reports/5755-berec-report-on-enabling-the-internet-of-things).</p>	<p><i>Moldova.</i> ”</p> <p>Se acceptă. Ținând cont de propunerea dată, similară cu propunerile Î.M. „Orange Moldova” S.A. și Î.M. „Moldcell” S.A., confirmate repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate discutării propunerilor ATIC și furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, prezentate pe marginea proiectului de lege, art. II, pct. 2 din proiectul de lege a fost modificat și expus în următoarea redacție: <i>„2. Agenția, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:</i> - <i>va elabora și va publica pe pagina sa web oficială Ghidul privind punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi;</i> - <i>va aduce actele sale de reglementare în concordanță cu prezenta lege.”.</i> De asemenea, Nota informativă a fost completată cu prevederi corespunzătoare.</p>
<p>Suplimentar, reiterăm propunerea Orange Moldova, formulată încă în anul 2017, privind completarea art. 82 alin. (7), care să permită, cu titlu de excepție, furnizorilor transmiterea resurselor de numerotare pentru utilizare în afara Republicii Moldova pe bază de roaming permanent exclusiv în scopul furnizării serviciilor de comunicații M2M. Această propunere se bazează pe următoarele acte internaționale:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Raportul 194 al Comitetului de Comunicații Electronice (ECC) din cadrul Conferinței Europene a Administrațiilor de Poștă și Telecomunicații (CEPT) din 17 aprilie 2013, care a servit ca temei pentru adoptarea normei legale citate mai sus, stabilește unele posibile excepții de la interdicția generală privind utilizarea numerelor din planul de numerotare ale unei țări 	<p>Se acceptă. Ținând cont de propunerea dată, identică cu propunerea ATIC, proiectul de lege a fost completat cu pct. 10 cu următorul conținut: <i>„10. La articolul 82, alineatul (7) se completează în final cu textul: „, cu excepția cazului utilizării în afara Republicii Moldova pe bază de roaming permanent, exclusiv în scopul furnizării serviciilor de comunicații electronice între dispozitive (machine-to-machine).”.</i></p>

pe teritoriul altei țări: „Utilizarea extra-teritorială a numerelor se va permite doar în cazuri excepționale care au fost definite printr-o Decizie a EEC. Posibili candidați sunt unele servicii voce nomadice și unele servicii M2M”³.

• Raportului Organului Autorităților de Reglementare Europene pentru Comunicații Electronice (BEREC) „Permițând Internetul Lucrurilor”, publicat recent⁴, notează că „Sectorul IoT a evoluat pentru a fi o piață transnațională de servicii în care o parte semnificativă a dispozitivelor care susțin aceste servicii sunt concepute pentru mobilitate globală, nu numai pe baza mobilității temporare, ci și pentru a fi comercializate la nivel global pe bază de roaming permanent. În acest context, posibilitatea și condițiile economice în care pot fi furnizate astfel de conexiuni sunt fundamentale pentru dezvoltarea sectorului. Roaming-ul permanent pare a fi un factor cheie pentru succesul anumitor modele de afaceri IoT utilizate. [...] BEREC consideră că dispozitivele conectate la internet care utilizează serviciile de roaming permanent și care nu călătoresc deloc nu ar trebui să fie luate în considerare în domeniul de aplicare al regulamentului privind serviciile de roaming (adică regulamentul privind roaming-ul nu ar trebui să se aplice acestora, în timp ce acordurile privind roaming-ul permanent ar putea fi negociate în continuare). Având în vedere că serviciile IoT ar putea fi o piață globală care depășește frontierele europene, BEREC ia act de fapt că roaming-ul permanent este în prezent utilizat pentru furnizarea unui număr de servicii IoT și ar putea facilita crearea unei astfel de piețe. În afară de aceasta, rațiunea pentru roaming permanent se deosebește în cazul comunicării personale, pe de o parte, și, pe de altă parte, al comunicării M2M [...]. Astfel, BEREC consideră că utilizarea resurselor de numerotare existente - utilizarea extrateritorială a numerelor E. 164 naționale pentru a susține serviciile IoT (Internet of Things), care sunt încorporate în produsele fabricate pentru piața globală - este o abordare rezonabilă.

• Documentul Oficial BA.66 - M2M Roaming Business Benefits, adoptat recent de Asociația GSMA, constată că în Uniunea Europeană nu există reglementări care să restricționeze roaming-ul permanent pentru dispozitivele M2M⁵.

<p>Î.M. „Orange Moldova” S.A. (scrisoarea nr.9932 din 07.04.20)</p>	<p><i>Asfel, interdicția utilizării resurselor de numerotare din PNN al Republicii Moldova pentru a susține comunicațiile M2M furnizate pe plan global blochează accesul furnizorilor autohtoni la această piață globală emergentă, extrem de dinamică și cu un potențial enorm. În schimb, permiterea unei asemenea utilizări are asigurarea venituri suplimentare pentru furnizorii autohtoni și pentru bugetul național, încasări mai mari în valută străină, cu un impact pozitiv asupra balanței comerciale a țării, creșterea potențialului investițional al furnizorilor autohtoni și creșterea competitivității acestora pe plan mondial.</i></p>
<p>I. Obiecții</p>	<p>Fără obiecții.</p>
<p>II. Propunerile (recomandările)</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul prevederilor proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă, cu excepția cuvintelor „și furnizorii de conținut, aplicații și servicii”, luând în considerare obiecția expusă în avizul ANRCETI nr. 01-DMPAS/138 din 06.02.2019 în care se conținea propunerea de a exclude textul: „și furnizorii de conținut, aplicații și servicii”, din varianta inițială a proiectului, dat fiind faptul că aceștia nu cad sub incidența Legii 241/2007 (potrivit alin. (4) art. 1 din Legea 241/2007, această lege nu reglementează conținutul informației transmise prin rețelele de comunicații electronice, cu excepția informației care identifică utilizatorul final).</p>
<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul prevederilor proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă de Î.M. „Orange Moldova” S.A. și ATIC.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Textul prevederilor respective din proiectul de lege a fost modificat și expus în redacția propusă de Î.M. „Orange Moldova” S.A. și ATIC.</p>
<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul prevederilor proiectului de lege a fost modificat</p>	<p>Textul prevederilor proiectului de lege a fost modificat</p>

<p>și expus în redacția propusă, cu excepția cuvântului „în vigoare”, care este redundant, deoarece potrivit art. 73, alin. (3) din Legea cu privire la actele normative nr. 100/2017, actul normativ produce efecte doar cât este în vigoare.</p> <p>Argumentele prezentate în propunerea Î.M. „Orange Moldova” S.A. și ATIC sunt suficiente pentru a se renunța la redacția anterioară a prevederilor proiectului, preluată din avizul Serviciului de Informații și Securitate nr. 44/22-1620 din 09.07.2019.</p>	<p><u>pună în aplicare legislația în vigoare, inclusiv hotărârile judecătorești sau ale autorităților publice investite cu competențele relevante”, așa cum prevede art. 3 alin. (3) lit. a) din Regulamentul (UE) nr. 2015/2120, care are o incidență mai largă decât cea din redacția actuală a proiectului de lege, care se limitează la restricționarea traficului.</u></p>
<p>Se acceptă.</p> <p>Urmare a propunerii date și a propunerii similare a ATIC, prevederile proiectului, la care se referă autorul avizului, au fost excluse din textul modificărilor la art. 66 alin. (3), expuse în pct. 9 din proiect [pct. 10 din art. 1 în redacția finală a proiectului]. Totodată în acest pct. din proiect a fost inclus textul care expune alin. (2) din art. 66 în următoarea redacție: „ (2) Agenția are dreptul să specifice, printre altele, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, indicatorii care trebuie măsurați cu privire la calitatea serviciilor, inclusiv viteza minimă, disponibilă în mod normal și maximă de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe, sau viteza estimată maximă de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul rețelelor mobile, și, după caz, alți indicatori de calitate, inclusiv viteza promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet, precum și conținutul, forma și metoda de publicare a informațiilor, inclusiv posibilele mecanisme de certificare a calității, pentru a asigura accesul utilizatorilor finali, inclusiv al celor cu dizabilități, la informații complete, comparabile, certe și ușor de folosit.”.</p>	<p>4. La art. 66 alin. (3), se propune excluderea următoarei fraze: „În acest context, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, Agenția definește și aprobă, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet, timpul necesar pentru conectarea inițială, și, după caz, alți indicatori de calitate.”</p> <p>Prima frază a proiectului de lege prevede deja că Agenția poate impune furnizorilor un set minim de cerințe privind calitatea serviciului, dar numai cu condiția că acest lucru să fie necesar pentru a preveni degradarea serviciului și obstrucționarea sau încetinirea traficului în rețele, inclusiv pentru a promova disponibilitatea neîntreruptă a serviciului de acces la Internet nediscriminatoriu la niveluri de calitate care reflectă evoluția tehnologică.</p> <p>O normă similară se conține la art. 22 alin. (3) din Directiva 2002/22/CE din 07.03.2002, cu modificările și completările ulterioare: „(3) <u>Pentru a preveni degradarea serviciului și obstrucționarea sau încetinirea traficului în rețele, statele membre se asigură că autoritățile naționale de reglementare pot să impună unei întreprinderi sau întreprinderilor furnizoare de rețele publice de comunicații un set minim de cerințe privind calitatea serviciului.</u>”</p>

De asemenea, art. 5 alin. (1) din Regulamentul (UE) nr. 2015/2120 stabilește că: „(1) Autoritățile naționale de reglementare monitorizează îndeaproape și asigură respectarea articolelor 3 și 4 și promovează disponibilitatea neîntreruptă a serviciilor de acces la internet nediscriminatorii la niveluri de calitate care reflectă evoluția tehnologică. În aceste scopuri, autoritățile naționale de reglementare pot impune cerințe referitoare la caracteristicile tehnice, cerințe minime de calitate a serviciilor și alte măsuri adecvate și necesare unuia sau mai multor furnizori de comunicații electronice destinate publicului, inclusiv furnizorilor de servicii de acces la internet.”

Totodată, recitalul (19) din Regulamentul (UE) nr. 2015/2120 precizează că: „Autoritățile naționale de reglementare ar trebui, de asemenea, să aibă competența de a impune cerințe privind caracteristicile tehnice, cerințe minime de calitate a serviciilor și alte măsuri adecvate tuturor furnizorilor de comunicații electronice destinate publicului sau doar unora dintre aceștia, dacă acest lucru este necesar pentru a asigura respectarea dispozițiilor din prezentul regulament referitoare la garantarea accesului la internetul deschis sau pentru a preveni degradarea calității generale a serviciului în cazul serviciilor de acces la internet pentru utilizatorii finali”.

De fapt, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet, în cazul unor rețele mobile, sunt indicatorii de calitate referitor la care furnizorii de servicii de acces la internet sunt obligați să includă în contract o explicație clară și inteligibilă, conform art. 4 alin. (1) lit. d) din Regulamentul (UE) nr. 2015/2120.

Agenția nici nu poate stabili, în locul furnizorilor, care trebuie să fie viteza disponibilă în mod normal, viteza maximă și viteza promovată de descărcare și de încărcare pe care trebuie să le aibă serviciile lor de acces la Internet. Aceștia sunt indicatori care se măsoară și se publică de către furnizori ca utilizatorii finali să poate alege furnizorul ale cărui servicii să

Prevederea respectivă este în concordanță cu prevederile art. 64 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 241/2007 în redacția propusă în proiect, oferind în același timp explicații referitor la înțelesul noțiunilor „viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet”, care sunt utilizate în proiect, însă nu sunt definite în acesta. Astfel, se asigură respectarea regulilor privind limbajul, ortografia și punctuația actului normativ, specificate în art. 54 alin. (1), lit. a), c) și h) din Legea nr. 100/2017.

Ținem să menționăm, că însăși în Regulamentul (UE) nr. 2015/2120 aceste noțiuni nu sunt definite, cu excepția noțiunii „viteza disponibilă în mod normal” (definiția se regăsește în considerentul (18) din Regulament). În același timp, noțiunile respective sunt definite în standardele Institutului European de Standardizare în Telecomunicații (European Telecommunications Standards Institute – ETSI), care sunt adoptate ca naționale în Republica Moldova (a se vedea standardul SM ETSI EG 202 057-4).

	<p>le utilizeze. Anume concurența trebuie să determine furnizorii să îmbunătățească acești indicatori.</p> <p>Agenția poate interveni pentru a stabili viteza minimă sau alți parametri relevanți numai dacă concurența nu reușește acest lucru și se constată degradarea serviciului și obstrucționarea sau încetinirea traficului în rețele.</p>	
<p>S.A. „Moldtelecom” (scrisoarea nr 01-10-01/9058 din 16.07.2019)</p>	<p>Fără obiecții.</p> <p>I. Obiecțiile</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>S.A., Moldtelecom” salută inițiativa Ministerului Economiei și Infrastructurii de a armoniza politicile naționale cu acquis-ul comunitar, de a transpune în legislația națională prevederile legislației UE în domeniul comunicațiilor electronice pentru protejarea utilizatorilor finali și, în același timp, garantarea funcționării continue a ecosistemului de Internet ca motor al inovării.</p> <p>În contextul celor expuse mai sus, S.A., Moldtelecom” susține proiectul legii pentru modificarea și completarea Legii nr. 241/2007 supus consultărilor publice pe pagina web a Ministerului Economiei și Infrastructurii.</p> <p>Urmare a examinării proiectului de lege menționat mai sus, am constatat dublarea unor noțiuni. Astfel, S.A., Moldtelecom” intervine cu propunerea de a exclude din proiectul de lege definiția <i>furnizor de servicii de acces la Internet</i>. Nu este clară necesitatea determinării furnizorului respectiv prin definiție distinctă față de alți furnizori de comunicații electronice (ex.: telefonie, televiziune), pe când toți furnizorii se încadrează în noțiunea de „furnizor de servicii de comunicații electronice”.</p> <p>I. Obiecțiile</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Urmare a obiecției date, a obiecției similare expuse de „Arax-Impex” SRL, precum și a obiecției Ministerului Justiției privind necesitatea evitării abundenței de definiții, noțiunea „furnizor de servicii de acces la Internet” a fost exclusă.</p>
<p>S.A. „Moldtelecom” (scrisoarea nr. 01-10/H-704 din 03.04.2020)</p>	<p>Fără obiecții.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>1. Punctul 9 din proiect prin care se modifică art. 66 alin.(3). Din analiza actualului proiect de modificare a Legii nr. 241 și compararea acestuia cu cel supus consultărilor în a.2019, observăm că, ultima redacție a acestui alineat transpune prevederile art.4 lit. d al Regulamentului UE 2015/2120, cu excepția serviciilor acces la internet prin rețelele mobile.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederile cu privire la serviciile de acces la Internet prin rețelele mobile, în urma unei erori tehnice nu s-au inclus în textul proiectului definitivat, la care a fost prezentat avizul. Propuneri privind corectarea acestei erori au fost prezentate și în avizele „Arax-Impex” SRL și</p>

	<p>Propunem a aduce acest articol în corespundere cu prevederile Regulamentului UE 2015/2120 și a asigura condiții uniforme privind punerea în aplicare a măsurilor privind accesul la internetul deschis.</p>	<p>ATIC.</p> <p>Totodată urmare a propunerilor Î.M. „Orange Moldova” S.A. și ATIC, acceptate parțial, în pct. 8 din proiect [pct. 9 din art. 1 în redacția finală a proiectului] a fost inclus următorul text: „(3¹) <i>Agenția definește și aprobă, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv, viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul rețelelor mobile, timpul necesar pentru conectarea inițială, și, după caz, alți indicatori de calitate.</i>”</p> <p>Textul respectiv a fost mutat din pct. 9 din redacția inițială a proiectului, la care au fost prezentate avizele și corectat în mod corespunzător.</p>
<p>Î.M.</p>	<p>2. În preambul proiectului Legii se fac trimiteri la o serie de directive, care vor fi abrogate începând cu 21 decembrie 2020. În acest context, propunem să fie stipulat doar Codul european al comunicațiilor electronice, aprobat prin Directiva (UE) 2018/1972 de instituire a Codului european al comunicațiilor electronice, deoarece conform art. 125 „Abrogare” din Codul menționat mai sus, este stabilit că Directivele 2002/19/CE, 2002/20/CE, 2002/21/CE, 2002/22/CE, se abrogă de la 21 decembrie 2020”.</p>	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Clauza de armonizare a fost expusă în redacția propusă de Centrul de Armonizare a Legislației și inclusă în proiectul de lege (a se vedea obiecția respectivă din Declarația de compatibilitate - scrisoarea nr. 31/02-3-4167 din 12.07.2019).</p> <p>În conformitate cu pct. 3.6.25 din Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2020-2023, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 636/2019, elaborarea proiectului Codului comunicațiilor electronice, care va transpune Directiva sus-menționată, aprobarea acestuia de către Guvern și remiterea Parlamentului urmează să fie realizată până luna decembrie 2023.</p>
	<p>I. Obiecțiile</p>	

<p>„Moldcell” S.A. (scrisoarea nr 12177-07/19 din 16.07.2019)</p>	<p>Fără obiecții.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Prin prezenta, dorim să aducem la cunoștință că salutăm inițiativa Ministerului de a crea un cadru normativ favorabil dezvoltării internetului deschis în RM și creșterea accesibilității la acest serviciu pentru societatea noastră.</p> <p>Cu referință la Proiectul de lege pentru modificarea Legii Comunicațiilor electronice nr.241/2007 (în continuarea Proiect), considerăm că este unul foarte bun și transpune reglementările UE destul de bine. Totodată, credem că acest proiect poate fi perfecționat dacă va fi completat cu prevederi suplimentare ale Regulamentului UE 2015/2120, care vor asigura o înțelegere mai bună și corectă a celorlalte prevederi, fără de care percepția conținutului ar putea fi erodată.</p> <p>În acest context dorim să menționăm următoarele:</p> <p>a. La punctul 4 al Proiectului se propune abrogarea din Art. 20 a literei (k), din al. 2 [din Legea nr. 241/2007 în vigoare]. Credem că această propunere nu poate fi acceptată din motivul că această prevedere a fost introdusă ca instrument de luptă și combatere a fraudelor/infracțiunilor din domeniul comunicațiilor electronice care aduc daune directe rețelelor de comunicații electronice și, respectiv, utilizatorilor finali.</p> <p>Astfel, conform recomandărilor BEREC în implementarea art. 28 al Directivei Serviciului Universal</p> <p>https://berec.europa.eu/doc/berec/bor_10_62Rev1.pdf, statele membre UE trebuie să asigure că Autoritățile din țările membre vor implementa mecanismele necesare ca furnizorii de comunicații să aibă capacitatea de a reacționa și contracara acțiunile terțelor părți care ar putea prejudicia activitatea acestuia sau experiența consumatorilor.</p> <p>Punctul 13 al Regulamentului UE 2015/2120 de asemenea prevede „<i>În primul rând, pot interveni situații în care furnizorii de servicii de acces la internet se găsesc sub incidența actelor legislative ale Uniunii sau a legislației naționale conforme cu dreptul Uniunii (de exemplu, referitoare la legalitatea conținutului, a aplicațiilor sau a serviciilor, sau referitoare la siguranța publică), inclusiv a dreptul penal, care solicita, de exemplu, blocarea anumitor conținuturi, aplicații sau servicii.</i>”.</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Luând în considerare obiecția dată, confirmată repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate acestui subiect, precum și avizul Serviciului de Informații și Securitate, în proiectul de lege au fost operate modificări corespunzătoare. Astfel, la începutul pct. 5 din redacția finală a proiectului a fost inclus textul „<i>la alineatul (1) se completează cu litera e) cu următorul cuprins:</i></p> <p>„e) să suspende conexiunea abonatului sau utilizatorului, cu informarea acestuia despre motivele suspendării și cu recomandările privind soluționarea problemei, în cazul în care conexiunea este utilizată pentru activități ilicite în domeniul comunicațiilor electronice și/sau tehnologiei informației – până la înălțurarea cauzelor care au condus la suspendare”.”. Prin urmare, în loc de obligație furnizorii vor avea dreptul de a suspenda conexiunea abonatului sau utilizatorului în cazurile menționate mai sus.</p> <p>În acest context, prevederile inițiale din proiect „<i>la alineatul (2), litera k) se abrogă;</i>” se păstrează.</p>
---	---	--

<p>Respectiv, solicităm ca lit.(k) din al. 2 al art. 20 să rămână în Lege [se are în vedere Legea nr. 241/2007 în vigoare].</p>	<p>b. La punctul 4 al Proiectului [pct. 5 din art. I în redacția finală a proiectului] se menționează că se completează Art. 20 [din Legea nr. 241/2007 în vigoare] cu al. (2³). Prin completarea respectivă s-a încercat transpunerea punctelor 13-15 ale Regulamentului UE 2015/2120 care prevăd măsurile legate de restricționarea accesului la internet, însă s-au emis prevederi importante. Astfel, p. al Regulamentului prevede: „De asemenea, pot interveni situații în care furnizorii respectivi se găsesc sub incidența dreptului Uniunii, care pun în aplicare sau care aplică acte legislative ale Uniunii sau legislația națională, cum ar fi măsuri cu aplicare generală, hotărâri judecătorești, decizii ale autorităților publice investite cu competențe pertinente sau care să asigure respectarea respectivelor acte legislative ale Uniunii sau a legislației naționale (de exemplu, obligația de a respecta hotărârile judecătorești sau ordinele autorităților publice care solicită blocarea conținutului ilegal). Cerința de a se conforma dreptului Uniunii se referă, printre altele, la respectarea cerințelor Cartei drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (Carta) în ceea ce privește limitarea exercitării drepturilor și libertăților fundamentale. Astfel cum se prevede în Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului (6), orice măsuri de limitare a drepturilor sau libertăților fundamentale pot fi impuse doar dacă sunt adecvate, proporționale și necesare într-o societate democratică, iar punerea lor în aplicare face obiectul unor garanții procedurale adecvate în conformitate cu dispozițiile Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, inclusiv prevederile referitoare la protecția juridică efectivă și principiul procesului echitabil”.</p> <p>De altfel, în Tabelul de concordanțe la Proiect, găsim în ultimul rând al tabelului mențiunea precum ca, cadrul normativ existent al RM asigură garanții din partea statului cu privire la accesul utilizatorilor la internet și aplicații conform Directivei 2002/22/CE prin ratificarea de către RM a Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.</p> <p>În acest context, dorim să aducem la cunoștință că nu suntem de acord</p>
	<p>Se acceptă.</p> <p>Luând în considerare propunerea privind textul pct. 4 [pct. 5 din art. I în redacția finală a proiectului], confirmată repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate acestui subiect, precum și avizul Serviciului de Informații și Securitate, textul prevederii respective a fost expus în redacția propusă în avizul Serviciului de Informații și Securitate, similară cu cea propusă de autorul obiecției. Textul dat a fost inclus ca lit. a) în alineatul respectiv, în aceeași ordine, în care prevederea respectivă se regăsește în art. 3 alin. (3) din Regulamentul (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015. Numerotarea celorlalte două litere din alineat a fost modificată în mod corespunzător (au devenit lit. b) și c) respectiv).</p> <p>Urmare a propunerii de a prevedea necesitatea concomitent de elaborat sau ajustat actele normative, care reglementează activitatea autorităților competente, în ceea ce privește legalitatea conținutului, aplicațiilor sau serviciilor, (aspectul respectiv fiind abordat și în propunerile similare prezentate de ATIC și Î.M. „Orange Moldova” S.A.), textul pct. 1 și pct. 2 al art. II, din proiectul de lege a fost modificat și expus în următoarea redacție:</p> <p>„I. Prezenta lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</p> <p>2. Agenția, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:</p> <p>- va elabora și va publica pe pagina sa web oficială</p>

<p>cu această afirmație, fiindcă cadrul legal actual nu asigură mecanisme legale care ar asigura libertatea internetului sigur nici pentru cetățeni, nici pentru organele de ocrotire a normelor de drept prin lipsa posibilității de a solicita stoparea accesului la conținutul ilegal. Este de menționat faptul că au fost tentative de a elabora unele reglementări în acest sens prin așa numitul proiect „Big brother law”, însă acesta a fost criticat vehement de societatea civilă și de Comisia de la Veneția, fiindcă conținea prevederi care admiteau apariția abuzurilor din partea organelor împuternicite. Ca rezultat, domeniul dat a rămas fără reglementările necesare. Tot aici, putem menționa situația cu care s-a confruntat Moldcell, cât și alți furnizori de comunicații, când în noiembrie 2017 Centrul pentru Combaterea Crimelor Informatică al IGP a venit cu solicitarea de a bloca accesul utilizatorilor la unele site-uri de pe internet, fără autorizarea instanței de judecată. Respectiv, Moldcell a refuzat să blocheze aceste site-uri și ca urmare a fost atrasă la răspundere pentru neexecutarea solicitării. În urma examinării acestei situații de instanțele de judecată, Moldcell a primit câștig de cauză în februarie 2019, însă a fost atrasă într-un proces de un an jumate care a consumat eforturi și timp din cauza lipsei unor reglementări necesare în zilele de astăzi, aift pentru furnizori, cât și pentru organele de drept. Fără asigurarea acestor reglementări de bază nu putem vorbi de garantarea accesului la internetul deschis și compatibilitatea cu normele europene.</p> <p>Respectiv, propunem următoarele completări în Proiect:</p> <p>- Alineatul (2³) [cu care se completează art. 20 din Legea nr. 241/2007].din art. 20 [probabil, autorul a omis cuvintele „se completează”] cu următorul conținut: a) de a bloca accesul la conținutul ilegal în baza procedurilor legale stabilite de legislația din domeniu la solicitarea autorităților publice competente.</p> <p>- Articolul II (2) al Proiectului de lege cu obligația Parlamentului de a aduce actele legislative în concordanță cu prevederile prezentei Legi.</p>	<p><i>Ghidul privind punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi;</i></p> <p>- <i>va aduce actele sale de reglementare în concordanță cu prezenta lege.</i>”</p> <p>Totodată art. II din proiectul de lege a fost completat cu pct. 3 cu următorul conținut:</p> <p>„3. Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri pentru a aduce în concordanță legislația în vigoare cu prezenta lege.”</p> <p>În corespundere cu modificările operate, în proiect, pct. 4 din Nota informativă a fost completat în final cu următorul text:</p> <p>„Totodată proiectul de lege prevede aducerea cadrului legal și de reglementare în vigoare în concordanță cu legea dată în termen de 6 luni de la data publicării legii.</p> <p>Un asemenea cadru legal ajustat, referitor la restricționarea traficului în scopuri care sunt conforme cu prevederile Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, urmează să fie elaborat de către autoritățile publice centrale investite cu astfel de atribuții (Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Informații și Securitate, Procuratura Generală) și prezentat Guvernului pentru aprobare și prezentare Parlamentului. Concomitent ANRCETI urmează să ajusteze reglementările sale, să elaboreze și să publice pe pagina sa web oficială Ghidul privind punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi.”</p> <p>În același context au fost operate modificări și în Tabelul de concordanță.</p>
<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul prevederilor proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă, cu excepția cuvântului „certificat”, care a fost substituit prin cuvintele „conform</p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul prevederilor proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă, cu excepția cuvântului „certificat”, care a fost substituit prin cuvintele „conform</p>

	<p><i>folosi echipamente terminale la alegere... ”</i></p> <p>Dorim sa menționăm că în cuprinsul Regulamentului UE, în special p. 5, dreptul utilizării echipamentului terminal la alegerea abonatului este garantat în conformitate cu Directiva 2008/63/CE, care prevede în șir de reguli pentru conformitate a echipamentului, fiindcă utilizarea unui terminal neconform poate afecta activitatea rețelelor de telefonie mobilă și respectiv a altor utilizatori ai serviciilor de comunicații electronice. Respectiv, propunem completarea acestui punct cu termenul „certificate”, adică „<i>echipamente terminale certificate</i>”.</p> <p>2. „<i>Prezentul alineat nu aduce atingere dreptului autorităților publice competente, în conformitate cu legislația care reglementează activitatea acestora, în ceea ce privește legalitatea conținutului, aplicațiilor sau serviciilor.</i>”</p> <p>După cum am menționat mai sus, la momentul actual nu există reglementări în acest sens, respectiv elaborarea Proiectului respectiv trebuie să atragă în paralel sesizarea autorităților competente în necesitatea elaborării actelor de rigoare.</p>	<p>cu cerințele esențiale ale reglementărilor tehnice aplicabile”.</p> <p>Substituirea respectivă a fost operată pentru a asigura conformitatea cu prevederile art. 16, alin. (2) din Legea nr.241/2007.</p> <p>Această redacție a fost agrată în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate discutării propunerilor ATIC și furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, prezentate pe marginea proiectului de lege.</p> <p>De asemenea, ținând cont de propunerea privind necesitatea concomitent de elaborat sau ajustat actele normative, care reglementează activitatea autorităților competente, în ceea ce privește legalitatea conținutului, aplicațiilor sau serviciilor, similară cu propunerile Î.M. „Orange Moldova” S.A. și ATIC și confirmate repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței susmenționate, art. II din proiectul de lege a fost completat cu pct. 3 cu următorul conținut:</p> <p>„3. <i>Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri pentru a aduce în concordanță legislația în vigoare cu prezenta lege.</i>”.</p> <p>Totodată, Nota informativă a fost completată cu prevederi corespunzătoare.</p>
	<p>d. După cum am menționat la începutul scrisorii, transpunerea Regulamentului UE în Lege ar fi mai corectă dacă ar fi mai detaliată, fiindcă unele prevederi sunt necesare în interpretarea de ansamblu a Legii și a asigurării accesului la internet deschis. Astfel, considerăm oportun transpunerea p. 6 al Regulamentului UE în articolul 66 al Legii, după alineatul 3, în următoarea redacție:</p> <p>„<i>Serviciul de acces la internet furnizează acces la internet și, în principiu, ia toate punctele terminale ale acestuia, indiferent de tehnologia de rețea sau de echipamentul terminal utilizat de utilizatorul final. Cu toate acestea, din motive care nu depind de furnizorii de servicii de acces la</i></p>	<p>Se acceptă parțial.</p> <p>Textul noțiunii „serviciu de acces la Internet” din pct. 3 în redacția finală a proiectului de lege a fost modificat și expus în redacția propusă de ATIC, similară după sens cu cea sugerată de Î.M. „Moldcell” S.A..</p>

	<p><i>internet, anumite puncte terminale ale internetului pot să nu fie întotdeauna accesibile. Prin urmare, se consideră că respectivii furnizori își respectă obligația referitoare la furnizarea unui serviciu de acces la atunci când respectivul serviciu asigură conectivitatea la practic toate punctele terminale ale internetului.”</i></p> <p>e. Articolul II al Proiectului prevede că legea intră în vigoare la data publicării, ca ulterior autoritățile să aducă în concordanță actele normative de rigoare. Reieșind din faptul că prin modificarea Legii se impune necesitatea elaborării unor acte legislative importante, care au tangență cu asigurarea drepturilor omului la libertatea exprimării, considerăm că intrarea în vigoare a legii trebuie să fie ulterioară elaborării acestor acte pentru a se asigura previzibilitatea reglementărilor în RM.</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Ținând cont de propunerea dată, similară cu propunerile ATIC și Î.M. „Orange Moldova” S.A., confirmate repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței din 24.07.2019 dedicate discutării propunerilor ATIC și furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice, prezentate pe marginea proiectului de lege, textul pct. 1 și pct. 2 al art. II, din proiectul de lege a fost modificat și expus în următoarea redacție:</p> <p><i>„1. Prezentă lege intră în vigoare în termen de 6 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.</i></p> <p><i>2. Agenția, în termen de 6 luni de la data publicării prezentei legi:</i></p> <p><i>- va elabora și va publica pe pagina sa web oficială Ghidul privind punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi;</i></p> <p><i>- va aduce actele sale de reglementare în concordanță cu prezentă lege.”</i></p> <p>De asemenea, ținând cont de propunerea privind necesitatea concomitent de elaborat sau ajustat actele normative, care reglementează activitatea autorităților competente, în ceea ce privește legalitatea conținutului, aplicațiilor sau serviciilor, similară cu propunerile Î.M. „Orange Moldova” S.A. și ATIC și confirmate repetat de către mai mulți furnizori în cadrul ședinței susmenționate, art. II din proiectul de lege a fost completat cu pct. 3 cu următorul conținut:</p> <p><i>„3. Guvernul, în termen de 6 luni de la data publicării</i></p>
--	---	--

	<p>Reieșind din cele expuse anterior, dorim să aducem asigurările noastre că suntem deschiși pentru un dialog constructiv în asigurarea accesului la internetul deschis și implementarea noilor tehnologiilor cum ar fi 5G. În acest context, am dori să facem o mică referință la Nota informativă care prognozează că introducerea acestor modificări în legislație ar putea aduce venituri în bugetul statului de 30 mln. euro prin eliberarea unor frecvențe noi pentru tehnologia 5G. Cu această ocazie am dori să reiterăm necesitatea elaborării și implementării unei Metodologii conexe cu Programul de frecvențe, care ar stabili niște reguli și principii de calcul pentru valoarea frecvențelor în RM, ce ar aduce în concordanță evoluția pieței la capitolul venituri, capacitatea societății de a procura serviciile, randamentul/eficiența economică în prestarea serviciului și nu în ultimul rând, capacitatea furnizorilor de valorifica și rambursa investițiile efectuate în taxele pentru frecvențe.</p>	<p><i>prezentei legi, va prezenta Parlamentului propuneri pentru a aduce în concordanță legislația în vigoare cu prezenta lege.</i> .</p> <p>Totodată, Nota informativă a fost completată cu prevederi corespunzătoare.</p> <p>Se acceptă.</p> <p>Prevederile din redacția inițială a proiectului, care se refereau la finalizarea implementării televiziunii digitale terestre și la valorificarea resurselor de frecvențe din banda 700 MHz urmare a propunerii date, precum și a propunerilor ATIC și Î.M. „Orange Moldova” S.A., au fost excluse. De asemenea au fost excluse prevederile conexe din Nota informativă și din Analiza Impactului de Reglementare.</p>
<p>Î.M. „Moldcell” S.A. (scrisoarea nr 13059-06/20 din 10.06.2020)</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	
<p>„Arax-Impex” SRL (scrisoarea nr. 75 din 16.07.2019)</p>	<p>I. Obiecțiile</p> <p>Fără obiecții.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Propunem excluderea din art.2 a noțiunii de “furnizor de servicii de acces la Internet”. Noțiunea este irelevantă prin prisma existenței noțiunii de furnizor de servicii de comunicații electronice, care cuprinde practicarea tuturor tipurilor de servicii de comunicații electronice de către furnizori. Noțiunea dată face o delimitare nefondată între celelalte tipuri de servicii și de altfel, va provoca confuzii întrucât pe parcursul textului legii nu peste tot</p>	<p>Se acceptă.</p> <p>Urmare a obiecției date, a obiecției similare expuse de S.A. „Moldtelecom”, precum și a obiecției Ministerului Justiției privind necesitatea evitării abundenței de definiții, noțiunea „furnizor de servicii de acces la Internet” a fost exclusă.</p>

<p>se face completarea respectivă, făcându-se doar trimitere la noțiunea de furnizor de servicii. Drept care, includerea unei noțiuni speciale pentru furnizorul de servicii de acces la Internet poate să-l excludă de sub unele prevederi normative obligatorii pentru toți furnizorii de servicii de comunicații electronice. Drept exemplu aducem art.66 alin.3, care se dorește a fi introdus și care face trimitere doar la furnizorii de rețele și servicii de comunicații electronice. De altfel, Regulamentul 2015/2012 la capitolul Definiții nu face astfel de divizări.</p>	<p>Dorim să supunem atenției autorilor proiectului o altă problemă cu care s-au confruntat furnizorii de servicii de comunicații electronice în relațiile cu alți furnizori, care practicau în raport cu aceștia tehnici de încetinire, filtrare și congestione a traficului. Altfel spus, anterior unii furnizori discriminau traficul în scopuri comerciale, făcându-și propriile rețele și servicii mai atractive în raport cu ceilalți furnizori concurenți. Reieșind din noțiunea de "servicii de acces la Internet" propusă de actualul proiect observăm, că de fapt, accentul se pune pe înlăturarea acestor tehnici în raport cu utilizatorul final, ceea ce are loc chiar și în lipsa normelor propuse din proiect. Fiecare furnizor tinde să ofere un serviciu cât mai calitativ utilizatorului final, un serviciu care să nu presupună restricții inutile, micșorarea vitezei, pierderea de pachete ș.a.m.d. însă, în relațiile de interconectare între furnizori aceste lupte pot continua, iar în acest sens, legislația trebuie să curme orice tentative ale furnizorilor de a aplica în raport cu alți furnizori procedee de restricționare și control a traficului sau de discriminare a acestuia.</p> <p>În felul acesta, propunem ca actualul proiect se prevadă expres că, obligația stipulată în art.20(2¹) se aplică inclusiv în relațiile dintre furnizorii de servicii de comunicații electronice referitor la traficul generat în rețelele acestora.</p>
	<p>Nu se acceptă.</p> <p>Regulamentul (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 nu se referă la relațiile dintre furnizori. Prevederile respective privind nediscriminarea traficului urmează să se regăsească în contractele încheiate între furnizori, dar nu în Legea nr. 241/2007.</p> <p>În acest context ținem să menționăm că în Legea nr. 241/2007 deja există un șir de prevederi, care pot fi aplicate pentru soluționarea problemei abordate în propunere.</p> <p>Astfel, art. 8, alin. (4) lit. b) din Legea nr. 241/2007 prevede că prin reglementările sale, ANRCETI promovează concurența în furnizarea rețelelor, a infrastructurii asociate și a serviciilor de comunicații electronice, acționând în special în vederea prevenirii acțiunilor ce au ca obiect sau pot avea ca efect distorsionarea sau restrângerea concurenței în domeniul comunicațiilor electronice. De asemenea, potrivit prevederilor alin. (5) din același articol, ANRCETI contribuie la dezvoltarea pieței interne a comunicațiilor electronice, în special prin:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) înlăturarea barierelor în calea furnizării serviciilor și/sau rețelelor de comunicații electronice și a infrastructurii asociate; b) respectarea principiului nediscriminării în tratarea furnizorilor de rețele și servicii de comunicații electronice.

<p>„Arax-Impex” SRL (scrisoarea nr. 50 din 11.05.2020)</p>	<p>I. Obiectiile</p> <p>Fără obiecții.</p> <p>II. Propunerile (recomandările)</p> <p>Din analiza actualului proiect de modificare a Legii 241 și compararea acestuia cu cel supus consultărilor observăm că au fost operate modificări la pct.9 din proiect [pct. 10 din art. I în redacția finală a proiectului] care face completări la articolul 66 alin.(3) din Lege. Astfel, în nota informativă, dar și în sinteza comentariilor nu s-au menționat motivele de modificare a variantei inițiale aduse normei date.</p> <p>Actualmente, respectiva normă a fost completată cu următorul text: „În acest context, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, Agenția definește și aprobă, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet necesar pentru conectarea inițială și după caz alți indicatori de calitate”.</p> <p>Așa dar, reiterăm că, textul inițial al normei date, care a fost supus consultărilor publice, în general, nu prevedea acest text, fiind o simplă preluare a art.5 din Regulamentul UE 2015/2120.</p> <p>În acest context, apreciem că s-a făcut o scăpare tehnică, care la prima vedere soate de sub reglementarea ANRCETI serviciul de acces la internet prin <u>rețele mobile</u>.</p> <p>Or, art.4 lit.d al Regulamentului UE 2015/2120 prevede ca „Furnizorii de servicii de acces la internet se asigură că orice contract care include servicii de acces la internet precizează cel puțin următoarele:</p>	<p>Totodată conform art. 9, alin. (1) lit. s) ANRCETI efectuează reglementarea comunicațiilor electronice prin soluționarea litigiilor dintre furnizorii de rețele și/sau servicii de comunicații electronice, în scopul asigurării concurenței loiale și a protecției utilizatorilor pe piețele acestor servicii.</p>
	<p>Se acceptă.</p> <p>Prevederile cu privire la serviciile de acces la Internet prin rețelele mobile, în urma unei erori tehnice nu s-au inclus în textul proiectului definitivat, la care a fost prezentat avizul. Propuneri privind corectarea acestei erori au fost prezentate și în avizele S.A. „Moldtelecom” și ATIC.</p> <p>Totodată urmare a propunerilor Î.M. „Orange Moldova” S.A. și ATIC, acceptate parțial, în pct. 8 din proiect [pct. 9 din art. I în redacția finală a proiectului] a fost inclus următorul text: „(3) Agenția definește și aprobă, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, inclusiv, viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul rețelelor mobile, serviciile de acces la Internet în cazul rețelelor mobile, timpul necesar pentru conectarea inițială, și, după caz, alți indicatori de calitate.”</p> <p>Textul respectiv a fost mutat din pct. 9 din redacția inițială a proiectului la care au fost prezentate avizele și</p>	

cu privire la viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la internet în cazul rețelelor mobile, precum și cu privire la modul în care deviațiile importante de la respectivele viteze de descărcare și de încărcare promovate ar putea afecta exercitarea drepturilor utilizatorilor finali prevăzute la articolul 3 alineatul (1);

La rândul său, art.5 al Regulamentului sus citat, dispune că autoritățile naționale de reglementare, cu respectarea articolelor 3 și 4, pot impune cerințe referitoare la caracteristicile tehnice, cerințe minime de calitate a serviciilor și alte măsuri adecvate și necesare unuia sau mai multor furnizori de comunicații electronice destinate publicului, inclusiv furnizorilor de servicii de acces la internet.

Drept care, pentru a aduce norma supusă criticii în corespundere cu prevederile Regulamentului UE 2015/2120 și a asigura condiții uniforme privind punerea în aplicare a măsurilor privind accesul la Internet deschis propunem și solicităm respectuos redactarea art.66 alin.3 după cum urmează:

„În acest context, reieșind din evoluția tehnologică în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, Agenția definește și aproba, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în

„În acest context, reieșind din evoluția tehnologică, în baza standardelor internaționale relevante, adoptate ca naționale, Agenția definește și aprobă, cu respectarea procedurii de consultare publică, indicatorii de calitate pentru serviciile de comunicații electronice accesibile publicului, precum viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile

corectat în mod corespunzător.

Prevederea dată este în concordanță cu prevederile art. 64 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 241/2007 în redacția propusă în proiect, oferind în același timp explicații referitor la înțelesul noțiunilor „viteza minimă, disponibilă în mod normal, maximă și promovată de descărcare și de încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet”, care sunt utilizate în proiect, însă nu sunt definite în acesta. Astfel, se asigură respectarea regulilor privind limbajul, ortografia și punctuația actului normativ, specificate în art. 54 alin. (1), lit. a), c) și h) din Legea nr. 100/2017.

Ținem să menționăm, că însăși în Regulamentul (UE) nr. 2015/2120 aceste noțiuni nu sunt definite, cu excepția noțiunii „viteza disponibilă în mod normal” (definiția se regăsește în considerentul (18) din Regulament). În același timp, noțiunile respective sunt definite în standardele Institutului European de Standardizare în Telecomunicații (European Telecommunications Standards Institute – ETSI), care sunt adoptate ca naționale în Republica Moldova (a se vedea standardul SM ETSI EG 202 057-4)).

Un raționament suplimentar pentru completarea art. art. 64 din Legea nr. 241/2007 cu alin. (3¹) îl constituie faptul că art. 64 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 241/2007 în vigoare conține următoarea prevedere: „- nivelul minim de calitate a serviciilor oferite, în special timpul necesar pentru conectarea inițială, și, după caz, alți indicatori de calitate ai serviciului, **astfel cum sînt definiți de Agenție**”; însă nicio definiție în textul Legii nu este specificat expres că ANR CETI definește acești parametri și în bază la ce și cum face acest lucru.

	<p><i>de acces la Internet în cazul unor rețele fixe sau viteza estimată maximă și promovată de descărcare și încărcare pe care o au serviciile de acces la Internet în cazul unor rețele mobile, timpul necesar pentru conectarea inițială și după caz alți indicatori de calitate”.</i></p> <p><i>În speranța acceptării propunerii de modificare înaintate prin prezenta adresă, transmitem distinsse salutări.</i></p> <p><i>Aducem mulțumiri pentru conlucrare și rămânem la dispoziția Ministerului pentru a oferi orice eventuale explicații suplimentare necesare.</i></p>	
<p>Î.S. „MOLDDATA” (scrisoarea nr. 687 din 09.07.2019)</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	
<p>Î.S. „MOLDDATA” (scrisoarea nr. 793 din 17.04.2019)</p>	<p>Prin prezenta, Vă informăm despre faptul că, în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 425 din 30.08.2019, cu privire la reorganizarea prin fuziune (absorbție) a Instituției publice „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” și a întreprinderii de Stat „MOLDDATA”, Î.S. „MOLDDATA” (persoană juridică absorbită) se reorganizează prin fuziune (absorbție) cu Instituția Publică „Serviciul Tehnologia Informației și Securitate Cibernetică” (persoană juridică absorbantă).</p> <p>Drepturile și obligațiile persoanei juridice absorbite trec integral la persoana juridică absorbantă.</p>	
<p>Î.S. „Radiocomuni cații” (scrisoarea nr. 02-11/414 din 08.07.2019)</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	
<p>Î.S. „Radiocomuni cații” (scrisoarea nr.)</p>	<p>Lipsa de obiecții sau propuneri pe marginea proiectului.</p>	

<p>01-16/208 din 07.04.2020)</p> <p>Eugene Sirobinski (comentariu pe particip.gov.md din 29.06.2019)</p>	<p>I. Obiectiile</p> <p>„Internet” se scrie cu „I” mare, fiindcă este un nume propriu.</p>	<p>Se acceptă. În pofida faptului că în versiunea oficială a Regulamentului (UE) nr.2015/2120 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 noiembrie 2015 (a se vedea https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32015R2120) noțiunea se regăsește în redacția „internet”, pentru corelarea cu redacția utilizată în Legea nr. 241/2007, a fost expusă în tot textul în redacția „Internet”.</p>
	<p>II. Propunerile (recomandările)</p>	
	<p>Fără propuneri.</p>	

Ministrul economiei și infrastructurii

Serghei RAILEAN